

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAIŠVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Laiškas Sovietų Sąjungos prezidentui M. Gorbačioviui

Gerbiamam Michailui S. Gorbačioviui
Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos
Komunistų Partijos Generaliniam Sekretoriui
TSRS Ambasada
1125 16th Street, NW
Washington, DC 20036

JAV Kongreso nario
Don Ritter

Atviras laiškas

Brangus Pone Gorbačiovai,
Rašau jums reikalą, kuris beveik penkiasdešimt metų tendo JAV-Sovietų Sąjungos santykius. Jūsų pasiryžimas demokratizuoti ir destalinizuoti Sovietų Sąjungą teikia man vilties, kad jūs galite būti tas sovietų vadovas, kuris pagaliau teisingai, taikiai ir atvirai išspręs tą reikalą.

Reikalas, apie kurį aš kalbu, yra buvusių nepriklausomų Pabaltijo valstybių Estijos, Latvijos ir Lietuvos statusas.
Mane labai padrasina faktas, kad jūsų vyriausybės nariai galų gale pradėjo kalbėti apie politinę ir istorinę 1939 m. Josifo Stalino ir Adolfo Hitlerio suderėto Molotovo-Ribbentropo pakto reikšmę. Šio pakto slaptautų protokolų dėka nepriklausomos Estija, Latvija ir Lietuva buvo paskirtos Stalino aneksijai. 1940 m., prieš tų valstybių piliečių valią, akivaizdžiai pažeisdama tarptautinę teisę, Stalino vyriausybė okupavo ir aneksavo tas šalis.

Kaip jums žinoma, Jungtinių Valstijų vyriausybė prisijungė prie likusios pasaulio bendruomenės, atsisakė pripažinti Pabaltijo valstybių aneksijos prie Sovietų Sąjungos teisėtumą. Ši politika, kurią aš tvirtai remiu, galioja ir šiandien, o ateityje ir toliau ta pačia kryptimi kreips JAV politiką tame regione to, kol Pabaltijo valstybės bus nelegaliai okupuotomis šalimis.

Jūsų viešumo pastangos įgailino Pabaltijo žmones prabilti ir atvirai išreikšti savo valią. Nesuskaičiuojami masiniai mitingai, naujai atsiradę liaudies judėjimai ir temos, kurias dabar kelia Pabaltijo masinės informacijos priemonės, aiškiai rodo, koks galingas Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje gyvenančių žmonių troškimas grįžti į politinę nepriklausomybę. Daugelis ir kitų tautybių sovietų piliečių taip pat pripažįsta Pabaltijo nepriklausomybės reikalavimus teisėtai, neperdėsiu, pasakydamas, kad Pabaltijo kampanija už nepriklausomybės atkūrimą

– sutampanti ir besivaržanti su jūsų Sovietų Sąjungos demokratizavimo ir pertvarkos kampanija – patraukė žmonių visame pasaulyje dėmesį ir sulaukė jų pritarimo.

Pone Generalini Sekretoriau, jūs esate iškalingai pasisakęs už visų kraštų ir tautų žmogaus teises, demokratiją ir apsisprendimą. Esate pasmerkęs Stalino nusikaltimus ir pradėjęs vykdyti didingą jo veiklos visą naikinančių, nužmoginančių pasekmių šalinimą sovietų valdomose žemėse. Sovietų okupacija anksčiau nepriklausomose Pabaltijo šalyse lieka vieninteliu Stalino palikimu, kurio jūsų vyriausybė tiesiogiai neliečia.

Artėjančių 50-tų Molotovo-Ribbentropo pakto metų šviesoje, aš tikiu, kad 1989 m. rugpjūčio 23 d. taps simboliška data, diena, kai jūsų vyriausybė pasakels, kad ji oficialiai smerkia pakta ir jo protokolus ir pradeda imtis konkrečių žingsnių panaikinti jo politines pasekmes.

Nėra jokių abejonių, kad Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymas po penkiasdešimt metų sovietų valdžios ir gyvenimo metų, bus nelengvas. Tačiau, aš tikiu, jog visi socialiniai ir strateginiai reikalai gali būti sprendžiami taikiai ir teisingai, saugant visų suinteresuotų šalių interesus. Tvirtai tikiu, kad Jungtinių Valstijų vyriausybė su džiaugsmu prisidės prie tarptautinės bendrijos teikiamos pagalbos šioje srityje.

Pone Generalini Sekretoriau, aš tvirtai tikiu, kad nepriklausomų Estijos, Latvijos ir Lietuvos respublikų atkūrimas bus naudingas Sovietų Sąjungai. Savo vyriausybę įpareigojamas suteikti Pabaltijui nepriklausomybę, jūs akivaizdžiai parodysite pasauliui, kad Sovietų Sąjunga nuoširdžiai siekia demokratijos, apsisprendimo ir teisingumo.

Nuoširdžiai,
Don Ritter,

JAV Kongreso narys
Washingtonas, DC
1989 m. rugpjūčio 9 d.

Latviai grįžta į žemės ūkį

Ryga. – Latvijoje šimtai žmonių pradėjo ruošti grįžti į žemės ūkį, kai buvo paskelbtas pranešimas iš Maskvos, kad Baltijos kraštams suteikiama ekonominė autonomija, praneša Reuterio žinių agentūra. Latviai esą norėtų turėti mažesnius ūkius, kad lengviau galėtų apdirbti žemę, nes trūksta irankių ir visokių padargų. Daugiau kaip tūkstantis šeimų jau įteikė pareiškimus atgauti savo turėtai žemei arba ir prašymą naujam paskyrimui. Latvijos vyriausybė mananti, kad dešimtys tūkstančių latvių šeimų pradės atgauti Latvijos žemės ūkį.

Lietuvės moterys susiėmusios rankomis ir sudarydamos gyvųjų žmonių grandinę nuo Vilniaus iki Talino su vaikais rugpjūčio 23 d. protestuoja prieš Sovietų okupaciją.

Estijoje jaunos šeimos su vaikais „Baltijos kelio“ žmonių grandinėje prisimena Hitlerio-Stalino pasirašytas sutartis leidžiant Sovietų Sąjungai okupuoti Estiją, Latviją ir Lietuvą. Protesto prieš Sovietų Sąjungą demonstracijoje dalyvavo maždaug du milijonai Baltijos respublikų žmonių.

Gorbačiovas paskambino Brazauskui

JAV prez. Bushas tyli ir toliau

Maskva. – Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas atsisakė savo nesikišimo politikos ir Baltijos respublikų reikalus ir pertraukė savo atostogas, jog išpėtų lietuvius, kad nepriklausomybės akcija nuėjo per toli.

Gorbačiovas paskambino Lietuvos Komunistų partijos vadui Algirdui Brazauskui, pasakydamas, kad jis išpėtų vietinius Sąjūdžio vadus, pranešė užsienio spaudai Sąjūdžio Tarybos narys Romualdas Ozolas. Komunistų partijos vadai Baltijos respublikose pirmadienį pasisakė norį išvengti krizės su Kremliumi. Visų trijų respublikų Centro komitetai sušaukė specialius posėdžius. Ozolas ir keturi Sąjūdžio nariai susitiko su Brazausku dėl Gorbačiovo telefoninių paskambinimų penktadienį ir sekmadienį.

„Nuėjome per toli“

Ozolas pasakė, jog Brazauskas sakęs, kad Gorbačiovas esąs susirūpinęs apie tai, kas vyksta Lietuvoje. Kas vyko iki šiol, jis palaikęs, „tačiau dabar mes nu-

ėjome per toli“, kalbėjo Ozolas telefonu Maskvos korespondentui iš Vilniaus. Atrodo, jog Kremliaus vado pareiškimas yra išpėjimas toms respublikoms, kad nesuprastų jo glasnost politikos neteisėtai. Iki šiol Sovietų vyriausybė išpėdavo savo piliečius respublikose tik žodžiais, išskyrus Gruziją. Bet pskutiniu metu ir žodžiai pasidarė aštrūs. Kai kurie Kremliaus analistai prileidžia, kad gali būti areštuoti Sąjūdžio vadai ir atleisti Komunistų partijos vadai tose respublikose.

Prievarta ir dabar

Sovietų vyriausybės laikraštis „Izvestijos“ parašė pirmadienį, jog Lietuvos Aukščiausioji Taryba atmetė jos pačios sudarytos parlamentarinės komisijos pareiškimą, kad Stalino-Hitlerio paktas neturi teisinės galios ir kad aneksija būtų panaikinta. „Tassas“ praneša, jog ir Latvijos partijos vadovybė pasisakė už sunormalizavimą politinės situacijos krašte. „Tassas“ taip pat praneša, jog Latvijos Komunistų Centro komitetas pritarė Maskvos oficialiai deklaracijai, kuri apkaltino latvių sąjūdį siekiant nepriklausomybės. „Pravda“ smerkia Moldavijos demonstraciją sekmadienį ir rašo, kad tai yra tautinių ideologų darbas. Dienraštis nepatenkintas 300,000 žmonių demonstracija, bet kas blogiausia, rašo „Pravda“, kad Moldavijos Komunistų partija ir vyriausybė nepasmerkė tų demonstracijų ir neišvaikė žmonių iš Pergalės aikštės Kišineve.

Blankus prezidento pasisakymas

Kennebunkporte, Maine valstijoje, kur prez. Bushas

TRUMPAI IŠ VISUR

– Beirute Sovietų pasiuntinys Gennady Tarasov pasiūlė, kad Izraelis ir Sirija išvežtu savo kareivius iš Libano ir kad būtų praveisti prezidento rinkimai, kurie negali būti vykdomi jau beveik metus laiko. Nors krikščionių ten yra mažiau, tačiau jie yra geriau išsilavinę, ir geriau gyvena už musulmonus. Sovietai nori, kad šiam planui pritarėtų Amerika ir ragintų, kad ir Izraelis sutiktų.

– Kinijos sostinėje Bejinge policija pradėjo sustabdyti gatvėse praeivius ir tikrinti dokumentus. Dabar kinai, kai išeina iš namų, visados su savimi turi turėti dokumentus, nes saugumas visur pradėjo patikrinti.

– „Los Angeles Times“ rašo, jog Kinijos studentai sako, jog jie jaučia, kad Amerika nenori priimti pabėgėlių studentų iš Kinijos, kadangi tai gali pakenkti Sino-U.S. ryšiams. Daugeliui studentų nebuvo išduotos apsigyvenimo vizos, tad juos priėmė Kanada. Vakarų Vokietija ir Prancūzija.

– Jerevane, Armėnijos sostinėje centre, susprogo mašina, kurioje buvo vežama sprogstamoji medžiaga ir ginklai. Niekas nebuvo sužeistas. Pradėti tardymai.

– Bejinge Kinijos spauda atnaujino puolimus prieš pašalintą Komunistų partijos vadovą Zhao Ziang, apkaltindama per daug galios davus imonių vadovams, kurie ruošė kelių kapitalizmą įvesti. Jis taip pat norėjęs Kinijoje įvesti „buržuazinį liberalizmą“.

– Afganistano komunistinio režimo prez. Najibullah pasiūlė naują planą taikai savo krašte. Jis siūlo sukviesti tarptautinę konferenciją, kurioje dalyvautų Afganistanas, Iranas, Pakistanas, Indija ir Kinija, o Amerika ir Sovietų Sąjunga būtų tos konferencijos glėbėjys. Tačiau jis nieko neuzsimena apie Afganistano laisvės kovotojų dalyvavimą toje konferencijoje.

– Azerbaidžano Liaudies fronto sąjūdžio du nariai, kurie buvo labai aktyvūs organizuojant masinius mitingus, buvo policijos suimti Baku mieste, praneša užsienio žurnalistas.

– Lenkijoje lankėsi JAV Senato mažumos vadas sen. Bob Dole su savo žmona. Jis jau turėjo pasitarimus su naujuoju Lenkijos ministru pirmininku T. Mazowiecki.

– Irano prez. Hashemi Rafsanjani stiprina savo politines jėgas. Jis viceprezidento vietai paskyrė buvusį Teisingumo ministrą Ebrahim Habibi, Prancūzijoje baigusį mokslus ir savo draugą.

dabar savo dvare atostogauja, pagyrė prezidentą Gorbačiova esant išimtinai suprantančiu pasikeitimus Rytų Europoje. Prez. Bushas taip pat pareiškė viltį, kad tie pasikeitimai bus tejami taikingai Sovietų Sąjungos išorėje ir viduje, rašo ir Sun-Times dienraštis rugpjūčio 29 d. laidoje. Nieko nepranešama, kad JAV prez. G. Bushas būtų prisiminęs Baltijos respublikas ir jas užstojes žūtūtinėje kovoje už nepriklausomybę dabar.

Baltijos Sąjūdžių vieningas nusistatymas

„Lietuvių tauta... seniai už nepriklausomybę“

Maskva. – Baltijos tautinių sąjūdžių vadai sekmadienį paskelbė, jog nėra jokios intencijos sumažinti savo nepriklausomybės reikalavimų Maskvai ir šeštadienio Komunistų partijos Centro komiteto kaltinimus, kad kenkia gyvybiniams Sovietų Sąjungos interesams, atmetė, nes tam nėra jokio pagrindo.

Vytautas Landsbergis, Sąjūdžio prezidentas, telefoniniame pasikalbėjime „Washington Post“ korespondentui D. Remnick pasakė, jog partijos pareiškimas yra „senų dienų“ prisiminimas ir atrodo, kad „reprezentuoja labiausiai konservatyvų elementą“ partijos vadovybėje, bet ne prezidento Gorbačiovo galvoseną, kuris šį mėnesį atostogauja Kryme. „Mes žinome, kad Gorbačiovas nėra patenkintas demonstracijomis, kurios dabar vyksta čia, tačiau pareiškimo kalba, kuri yra aštri ir senojo stiliaus, neatrodo, kad būtų jo“, kalbėjo Landsbergis. „Tai yra Ligaciovos grupės leksikonas“, sakė jis, turėdamas Politbiuro konservatyviųjų vadovų narių mintyje.

Vakar dienos laidoje buvo plačiai rašyta apie čia minimą partijos pareiškimą ir perduotos visos Lietuvos vyriausybės komisijos paskelbtos viešai 1939 metų sutarčių tyrinėjimų išvados, paneigiant Sovietų Sąjungos okupaciją. Pasaulio spauda kasdien dabar primena slaptautius susitarimus ir beveik kiekviena editoriale smerkia Sovietų laikyseną Baltijos valstybių atžvilgiu ir reikalauja Gorbačiova atstatyti teisingumą, kuris saistomas tarptautine teise.

Senųjų balsas

Užsienio korespondentai Maskvoje primena, jog tokia partijos deklaracija reiškia kolektyvines partijos pastangas, net jei ir pats Gorbačiovas dalyvavo jos surašyme, Centro komitetas turi daug daugiau dar senųjų narių, kurie turi žymią balsų persvarą, taip, kad jo balsas negalėjo nulemti to rašto. Politbiure tuos narius sujaudino neseniai Rygoje įvykęs iš visos sąjungos daugiau kaip 600 delegatų suvažiavimas su nutarimu panaikinti „Sovietų imperiją“ ir po to sekęs Baltijos respublikų grandinės „Baltijos kelias“ apjungimas, kuriame dalyvavo beveik 2 milijonai pabaltiečių.

Sąjūdžiai vieningi

Žinių agentūros pranešė, kad sekmadienį įvyko visų trijų respublikų sąjūdžių vadų pasitarimai, kaip reaguoti į partijos pareiškimą. Latvijos Liaudies frontas pareiškė, jog Centro komiteto „imperinė“ deklaracija „patvirtino valdančios grupės nesugebėjimą suprasti Baltijos situacijos“. Daugelis latvių betgi prileidžia, kad Sovietai nebijo atsitišti papildomos kariuomenės dalinių į Baltijos kraštus. „Aš nenustebčiau, kad Maskva atsitištų kariuomenę. Jie tam

– Illinois senorius Paul Simon atvyko į Lenkiją ir pirmą kartą susitiko su Solidarumo vadu Lech Walesa Gdanske, o vėliau Varšuvoje ir su Seimo vadais.

turi didelį patyrimą“, sakė korespondentui Latvijos Tautinio Fronto veikėjas Visvaldis Brinkmanis. „Bet jei jie tai padarys, tai laisvasis pasaulis pamatys, kad Sovietų Sąjunga negalima ir dabar pasitikti“. Tačiau Landsbergio pasakymu, būtų buvę nerealu net manyti, kad Maskva į tai nereaguotų. Lietuvos komisijos sutarčių ir protokolų tyrinėjimų išvados pagaliau pareikalavo Maskvą būti teisinga ir leisti Baltijos tautoms būti nepriklausomoms.

Pasitiki Gorbačiovu

Nežiūrint Centro komiteto aštraus tono, Estijos Liaudies Fronto atstovas Leonardas Meri pasakė, kad estai yra optimistiški: „Mes manome, kad bendras demokratizacijos vyksmas palietė ir Rusiją“. Estai mano, kad jų artimiausias kaimynas Rusija nenorės pakenkti Gorbačiovo perestroikai. Nors Komunistų Centro komiteto specialus susirinkimas kviečiamas kitą mėnesį svarstyti tautiniams klausimams, bet nemanoma, kad komitetas pats vienas turi galią nuspręsti Baltijos respublikų likimą.

Baltijos veikėjai sako, kad Centro komiteto pareiškimą suvokė labai rimtai, tačiau jie tiki pačiu Gorbačiovu, kuris vadovauja vyriausybei ir partijai, kad jis atsivėlgs į jų reikalus. „Gorbačiovas įrodė, kad jis nėra primityvių grasinimų žmogus“, sako Landsbergis. „Nežiūrint kaip labai savo pyktį rodyd Centro komitetas, yra aišku kiekvienam, kad žmonės mūsų respublikose neatsitrauks nuo tikslų ir nenulens. O lietuvių tauta jau seniai nusprendė būti nepriklausoma valstybe“.

Nebegalima tylėti

„New York Times“ rašo, jog Sąjūdžio vadas ir naujojo Sovietų Kongreso narys Vytautas Landsbergis pasakė, jog „šis pareiškimas buvo mėginimas mus išgąsdinti politiniu teroru ir įkaitinti nusistatymą prieš mus. Bet mes jau seniai nusprendėme, kad mes turime tai daryti – kovoti už savo nepriklausomybę. Mes nesame ekstremistai ir mes nesame smurtiškai nusiteikę, bet mes esame apsisprendę“, kalbėjo Landsbergis. „New York Times“ korespondentei Esther Fein.

Panašiai pasisakė ir Latvijos Liaudies Fronto prezidentas Dainis Ivans, kuris taip pat yra Sovietų Kongreso narys. „Iš mūsų pusės nebus fizinio atsakymo, bet mes negalime būti visiškai tylūs, kai mus atakuoja. Jei mes tylėsime dabar, tai sekantį kartą puolimas bus dar stipresnis“.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 30 d.: Feliksas, Augūna, Bytautas, Adauktas, Gaudencija, Rožė, Vesta.

Rugpjūčio 31 d.: Raimundas, Izabelė, Vilma, Vilmantas, Raimunda.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:13, leidžiasi 7:29. Temperatūra dieną 83 l., naktį 63 l.

SKAUTYBĖS Mikolas

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKŲ, KŲ RAMOVĖ

Redaguoja j.v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

DR. VANDA SRUOGIENE PAS SESĖS „PELĖDAS“

Suredagavusi „Sesė, budėk!“ knygą „Pelėdų“ skiltis neišskirstė. Sesės „Pelėdos“ ne kartą „suskrenda“ įvairiems skautiškos spaudos darbams, kaip, pvz., į talką „Skautų Aido“ redaktoriumi.

Rugpjūčio 13 d. tačiau jos „suskrido“ švesti ypatingai gimtadienį – istorikės dr. Vandos Daugirdaitės-Sruogienės, kuriai šį mėnesį sukako 90 metų!

Dr. Sruogienė „Pelėdų“ skilčiai brangi viešnia, daug kartų savo patarimais ir medžiaga padėjusi sesėms paruošti „Sesė, budėk!“. Todėl šia išskirtina proga vėl pabendrauti buvo ypač miela.

Tokio amžiaus sulaukti su sveikata ir puikia atmintimi – didelė Dievo dovana. Gi dr. Sruogienė, kurios parašyta „Lietuvos istorija“ džiaugiasi laisvėjantios tėvynės žmonės, o jos išsamūs straipsniai turina mūsų spaudai, pati yra tartum dovana mums visiems. Juk taip mažai turime žmonių, kurių gyvenimas apimtų pačius įdomiausias ir dramatiškiausias Lietuvos istorijos laikus: pirmąjį Atgimimą, Nepriklausomybę ir jos praradimą. O dar mažiau tokių, kurie mokėtų apie tai žinotiškai ir įdomiai papasakoti.

XX a. pradžia – dr. Sruogienės laikmetis, jos prisiminimų, išgyvenimų, išpūdžių, įžvalgų rinkinys, kurio turtas ji moka pasidalinti. Ne veltui ji – istorikė.

„Nuo mažens gyvenau Lietuvos istorijoje“, pasakojo dr. Sruogienė. Gimusi Kaukaze netoli majestotiško Elbruso kalno, vaikystę ir ankstyvą jaunystę praleidusi Ukrainoje, ji

visur susidūrė su kunigaikščių Lietuvos pėdsakais, ar tai su Vytauto Didžiojo statytomis pilimis, ar su lietuviškais vietovardžiais, (Ukrainos Podolėje kaimas – Balin – iš lietuviško Balyno: Kameneco mieste, kur dr. V. Sruogienė lankė gimnaziją, viena gatvė vadinosi „Kunigaikščių Karijotaičių“, o tuo miesto komendantas Vytauto laikais buvęs Daugirdas!) ar kitataučių rašytomis knygomis apie Lietuvą. Kunigaikščių Lietuva užburė jaunutę Vandą Daugirdaitę visam gyvenimui. Atrodo, kad ne ji Lietuvos istorija, bet Lietuvos istorija ją pasirinko savo pasišventusia tyrinėtoja ir žinove.

Sekmadienio popietę vs H. Plaušiniatienės namuose miela Solenizantė sesės „Pelėdos“ iš naujo gyvai ir labai vaizdingai supažindino su 1900-1918 m. Lietuvos atgimimu, su lietuvių inteligentija, išsklaidyta caro Rusijoje, su pirmojo Nepriklausomybės dešimtmečio žymiais lietuviams, su to laiko entuziastišku jaunimu. Šviestis ir šviesti buvo jų sunkaus ir dažnai alkaną gyvenimo pagrindinė idėja ir siekis.

Dr. Sruogienės klausydamos ir ją klausinėdamos, sesės atrado daug panašumų tarp Lietuvos jaunimo anų ir šių dienų Atgimime.

Sis ypatingas sekmadienis per greitai nuriėjo vakarop. Dėkingos „Pelėdos“ išlydėjo savo Viešnią, linkėdamos jai sėkmingą 91-įjį!

Kiekviena šeima trokšta savo tarpe turėti Asmenybę, todėl „Pelėdų“ skiltis gali didžiulius savo skautiškoje šeimoje turėdamos dr. V. Sruogienė.

Peleda

Skautininkų „Pelėdų“ skiltis savo sueigoje pagerbė 90-tą gimtadienį švenčiančią istorikę Vandą Sruogienę. Prie vaišių stalo iš k. v. Ona Rozniekienė, sukaktuvininkė dr. V. Sruogienė, vs Nijolė Užabalienė ir vs Danutė Dirvonienė. Stovi – vs Janina Mikutaitienė ir s. Halina Moliejienė. Nuotr. H. Plaušiniatienės

JŪRŲ SKAUTĖS KVIEČIA

„Nerijos“ jūrų skautėjų tuntas Chicagoje naujuosius veiklos metus pradės registracija, rugsėjo 9 d., kartu su lituanistinių mokyklų naujų metų pradžia. Ir šiemet sueigos vyks šeštadieniais po pamokų lituanistinėse mokyklose: Chicagoje – Jaunimo centre ir Lemonte, Lietuvių centre veikiančioje Maiorionio lituanistinėje mokykloje. Registracija Jaunimo centre vyks nuo 9-12 val. ryto, o Lemonte – nuo 10-12 val. ryto. Visos lietuvių kilmės mergaitės kviečiamos įsijungti į jdomią ir prasmingą jūrų skautėjų veiklą. Priimamos visos lietuviškos nuo 5-kių iki 100 metų amžiaus. Lauksime! Informacijas teikia tuntininkė jps Violeta Paulienė, tel. 584-5527.

KERNAVĖS TUNTAS

šaukia pirmą darbo metų sueigą rugsėjo 9 d., šeštadienį, 1.30 val. p.p. Jaunimo centro mažojoje salėje. Įvyks tradicinis „sugrįžimas iš stovyklos“ ir tunto perdavimas naujai tuntininkei. Kernavietėms dalyvauti būtina, su uniformomis. Kviečiami telteliai ir tunto bičiuliai.

SKAUTAI DALYVAVO DEMONSTRACIJOJE

Rugpjūčio 22 d. Bostone vykusioje visuomenės demonstracijoje, reikalaujanči panaikinti Ribentropo-Molotovo pasirašytą paktą, nužudžiusį Lietuvos ir kitų Europos valstybių nepriklausomybę ir nugarzdinusi jas jau 50 metų trunkančią genocidinę Sovietų okupaciją. Reikalaujant Lietuvai ir kitoms

Skautai vyčiai liepos mėn. Džukijoje vykusiame Lietuvos skautų vadovų mokomojoje stovykloje. Klūpo: Pijus Ambrozaitis, Sigitas Arnauskas ir Česlovas Kiliulis. Stovi – Donatas Ramanauskas, Ričardas Malkevičius, Raimundas Pralėika, Artūras Vyšneviskis, Vytautas Dilba ir Romas Garbaliuskas. Nuotr. Donato Ramanausko

SKAUTIŠKA DAINA DZŪKIJOS MIŠKUOSE

Po ilgų, skaismo ir žiaurios priespaudos metų, naujos vilties ir lūkesčių fone, liepos 21 dieną vėl suskamba skautiška daina Džukijos miškuose, iš visų šalių renkantis atsikūrusios Skautijos vadovų paruošimo stovyklon. Tarp 60-70 skaičiaus svyruojančių būrys jaunimo (amžiumi ar nors širdimi!) sugūžėjo darbu ir patirčiai, pasiryžę kuo aktyviau jungtis dalyvauti Tėvynės laisvės atstatymo eigoje, vedami Dievui-Tėvynei-Artimui idėjos. Netoli Varėnos, Ūlos upės vingyje iškilo stovykliniai vartai, nerimstančių rankų stardoms palapinėms, lauko tvirtuvė, valgyklai pastogė. Po senu, ilgą istorijos pasaką galinčiu sekti ažuolu – lauko kopytelė...

Kraštis susiskirstė sesis ir broliai rikiavosi skiltimis: „Šikšnosparniai“ – Klaipeida ir Mažoji Lietuva, „Apukai“ – Žemaitija / Šauliai; „Trys Kryžiai“ – Vilnius; „Lokiai“ – Žemaitija / Mažeikiai, Telšiai, Papilė; „Skruzdėlės“ – Pietų Lietuva – Džukija / Varėnai, Druskininkai; „Stumbrai“ – Kaunas; „Stirnos“ – Aukštaitija / Panevėžys, Pasvalys; ir „JAVai“ – JAV-ės ir Kanada.

Stovyklai vadovavo tvirtas, nesvyruojančios ir neabejotinai jaunos širdies dar anų dienų skautininkas, gilvelistas Feliksas Šakalys. Programos vedėjas – baltagalvis s. Pijus Ambrozaitis. Išėivijos Skautijos programą pristatė Laima ir Česius Kiliuliai. Visa pagrindinė paruoša teko pakelti brolių pečiams, nors sesių talka buvo svari ir labai paranki. Širdingai suvažiavusiųjų nuotaika, puiki aplinka, jaunatviškas entuziazmas naujoms žinioms ir realiai viltis visa tai pritaikyti darbe su jaunaisiais – buvo pagrindas užduoties sėkmei.

Gerojo darbo ženklą pusdienį visa stovykla talkino vietiniam girininkui miško valyme. Uniformuoti dalyvavo gretimo kaimo iškilmėse – kopyltulpiu – Dariaus ir Girėno paminklo atstatyme, kuris buvo ne kartą sunaikintas... – su savomis tradicijomis, ažuolu lapų vainikais, gelėmis, dainomis ir senosiomis giesmėmis prie altoriaus, vaišingumu... Ilgai reikėtų pasakoti, kad

tautomis laisvės, demonstracijoje dalyvavo ir arti 80 uniformuotų lietuvių skautų, skautėjų ir jų vadovai, es, atvykę iš Bolton, Mass., vykusios LSS Atlanto rajono stovyklos. Pagirtinos vadovybės pastangos ir bendrus tautos reikalus įjungti jaunima, tuo įgalinant juos atlikti pareigą Tėvynei. Tautos laisvės reikalai – kiekvieno lietuvių pareiga.

nusakius visus išgyvenimus ir nuotaikas stovykloje. Kažin ar pagrindiniu elementu būtų skautiškoji patirtis, nors tuose rėmuose viskas sukosi. Labiau turbūt norėtusi kalbėti apie jaunųjų rūpestį jauniesiems, neišsakomą ryžtą išpareigoti Tėvynės ateitį, tą tikrai šviesų priėjimą savajam įsipareigojimui – Dievui, Tėvynei ir

Artimui, – siekį pajusti tikrą pagrindą po kojomis. Tikriausiai panašios nuotaikos turėjo vyravoti ir anais 1918-iais metais... Jei kada žinojai, kad myli tėvynę ir jos vaikus, tai dabar kiekviena Lietuvos pėda, ir kiekvienas jų yra taip neišsakomai brangūs, nepakeičiami... O kartu – ir jie labai žmogiški sutvėrimai, taip kaip mes visi!

Iš užjūrio kartu stovyklavo Vytautas Dilba, Laima ir Česlovas Kiliuliai (Boston), Donatas

LIEUVOS SKAUTŲ VADOVŲ VIEŠNAGĖ JAV-ėse

Rugpjūčio 1 d. į JAV-ės atvyko atsikūrusios Lietuvos Skautų sąjungos vadovybės atstovų ketveriukė – Lietuvos Vyriausias skautininkas Rimantas Ulevičius, jo pavaduotojas Laimis Daujotas, Vyriausias skautininkės pavaduotoja Monika Girytė ir Kauno skautijos atstovė Lukrecija Malkevičienė.

Atvykusius brolius ir seses Washingtono, D.C., aerodrome džiaugsmingai sutiko ir sveitintai priėmė sostinės lietuviškoji skautija. Ne tik tarpusavy bendrauta, bet sudaryta galimybė svečiams apsilankyti ir Amerikos skautų jamboree, vykusiame A.P. Hill JAV kariuomenės bazėje. Čia stovyklavo daugiau 34,000 skautų iš Amerikos ir kitų kraštų. Stovykla svečiams iš Lietuvos paliko gilų išpūdį.

Pora dienų Washingtono prabėgo greičiau negu tikėtasi. Vėl teko krautis kuprines ir skubėti aerodroman kelionei į Californiją. Čia, „Rambyno“ stovyklavietėje, netoli Los Angeles, įsijungta į liepos 5-12 dienomis vykusią LSS vadovų, ių, „Ažuolo“ ir „Gintaro“ mokyklą. Susipažinta su mūsiškiu stovyklavimo būdu, dalintasi patyrimais, žiniomis, užmegztos draugystės. Californijos lietuviškos skautijos globoje laikas skriejo. Nepasijusta, kad jau tenka atsivieškinti. Abi sesės keliomis dienomis anksčiau išvyko iš saulėtos Californijos, o broliai iš Los Angeles išskrido rugpjūčio 21 d.

Atskridusių Chicagoje Midway aerodrome jau laukė LSB Vyriausias skautininkas vs Gediminas Deveikis ir LSS Kontrolės komisijos pirm. s. Antanas Jarūnas. Abu brolius ir savo sveitimus namus priėmė G. Deveikis ir nuosirdi jo žmonelė sesė Irma. Keturias dienas Chicagoje viešėdami šiek tiek susipažino su miesto centro idomybėmis, lankėsi „Drauge“, davė interview „Margučio“ radijo programai, dalyvavo Chicago „Lituanicos“ tunto skautų vyčių sueigoje ir

susipažinimo su Chicago skautiška šeima vakaronėje. Sueiga ir vakaronė vyko Jaunimo centre. Vakaronė ruošė ir pravedė skautai vyčiai.

Iš Chicago rugpjūčio 24 d., kartu su LSS Vyriausiu skautininku vs G. Deveikiu, broliai Rimantas, Laimis ir simpatingoji sesė Monika, išskrido dalyvauti Bolton, Mass., vykusiame LSS Atlanto rajono stovykloje.

Kelios dienos stovykloje netruko prabėgti.

Šeštadienį, rugpjūčio 26 d., stovykloje vyko LSS vadovybės atstovų posėdis su svečiais iš Lietuvos. Pasidalinta mintimis, pasiinformuota, aptarta tolimėnis bendravimas ir veikla. Posėdyje LSS atstovavo tarybos pirm. vs. Petras Molis, LS Sesierys Vyriausias skautininkė vs St. Stefa Gedgaudienė, jos pavaduotoja vs Meilė Mickienė, LS Brolijos Vyriausias skautininkas vs Gediminas Deveikis ir jo pavaduotojas Gintas Taoras, Skautybės fondo pirm. vs Česlovas Kiliulis, „Ažuolo“ mokyklos vedėjas vs Kazys Matonis, Sesierys vadijos narė vs Laima Kiliulienė, dvasios vadovas vs kun. J. Pakalniškis.

Stovyklai pasibaigus, svečiai keletą dienų viešė Bostone, skautiškos Kiliulių šeimos globoje. Po to numatoma vykti į Clevelandą, Detroitą ir vėl į Chicago. Rugsėjo 16 d. išskrendama į New Yorką, o rugsėjo 19 d. iš New Yorko oro keliais grįžtama Tėvynėn.

JAV skautija džiaugiasi turėjusi galimybę tiesioginiam sąlyčiui su atsikūrusios Lietuvos skautijos atstovais, paliekančiais mums labai pozityvų atgimimo lietuvių skauto, es vaizdą. Tikimės, kad ir svečiai šia viešnagė ir JAV-ių broliai ir sesėmis nenusivils. Viliames, kad tarpusavy ryšiai augs, tamps, kad busime viena tvirta lietuviška skautiška šeima, nekintamais skautybės principais besivadovaujanti veiklai – Aukščiausiojo garbei, Tėvynės gerovei ir Artimo meilei... IR

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGAS prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGAS prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Sest. pried.)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatkaso. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Ramanauskas (Chicago), Marius Bijūnas (Toronto), Nida Gelažytė ir Stefa Gedgaudienė (Cleveland). Keletai dienų atvyko Alma Matvekaitė (Detroitas). Aplankė Aldona Palukaitienė, Bronius Judelis ir dr. Glaveckų šeima, bei visas autobusas kursantų iš Vilniaus. Tą vakarą lauzas buvo ypatingai smagus.

Stovyklos ir lauzai turi magišką galią suartinti žmones, atverti širdį ir jausmus. Nestoko jos ir čia. Besirinkę į ją su

mažu nežinios rezervu, skirstėmės tikrai sesė-brolis, viena skautiška šeima, abipusiai su nostalgija žvelgiant į skiriamą toli... tikėdama, kad pasidalintos žinios ir patirtis bus tikru atsporas ir atramos tašku užtikrintos Skautybės augimui ir klestėjimui Tėvynėje.

Tarsi tinkamu ženklų Stovyklos baigimui – liepos 31 d. Lietuvos Skautų sąjunga buvo oficialiai vyriausybės pripažinti, kas tikrai palengvins darbą vadovams. St.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – 337-1285

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12, 1-6.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Aukliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veiklia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt. pagal susitarimą

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsipleišusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St. Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 myliai vakarus nuo Hartem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, priklaiko akinus
2618 W. 71st St. – Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veiklia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

Dr. Tumasonio kabinetai perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1618 – Rez. 852-0669
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. IRENA KURAS
KUDIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė – Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. TUMASONIO KABINETŲ PERĖMĖ
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR
PROSTATŲ CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą.
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

VISŲ ARABŲ AKYSE

Egiptas susirūpinęs Irano-Irako karu, kuris seniai prasi-
dėjo ir nesibaigė iki šiol taikos
sutartimi, nors nutrauktas
ginkluotas konfliktas. Sirija pri-
taria Irano kovoms ir jo įsteig-
tai vadinamai „Dievo partijai“
(Hezbollah), kuri nesiskaito su
svetima gyvybe, nevertinama nę
savos. Buvęs vidaus reikalų mi-
nisteris ir ajatolos Chomeini
pasekėjas Ali Akbar Mohtashemi
su Sirijos pagalba įsteigė
„Dievo partijos“ padalinį Libane.
Ši partija ima belaisvius įkaitus
ir juos laiko, kol gali iškeisti
į savuosius teroristus arba
kol yra jų norai patenkiami.
Tai fanatiškiausia musulmonų
sekta, vadinami šiitai, prieš kuri-
os kovoją kiti arabų
musulmoniški kraštai, bet kuri-
uos globoja Iranas ir Sirija ir
juos kursto veikti terorizmu ir
žudynėmis.

Chomeinui, nepaprasto žiau-
rumo žmogui, mirus, prezidentu
išrinktas buvęs parlamento
kalbėtojas ir pirmininkas
Hashemi Rafsanjani. Jis atrodo
iš karto gana nuosaikus, nors
šiitai ir buvusio žiaurais ajato-
los sekėjas ir Sirijos draugas.
Bet jis nori savo krašto eko-
nominį ir socialinį gyvenimą pa-
gerinti bent tiek, kad Iranas ne-
būtų atsilikęs viduramžių mu-
sulmonų dvasia ir ekonominiu
gyvenimu.

Dabartinis prezidentas nori
įvesti naują tvarką, pamažu eiti
su kitais musulmonais, nors ir
ne persų kilmės. Jis nori atnau-
jinti santykius ir diplomatinis
ryšius su Vakarų valstybėmis,
kurios, kaip ir anksčiau, padėtų
kraštui atsistatyti, daryti
pažangą, kilti kultūriškai ir
civilizaciškai. Anot Egipto spau-
dos pranešimo, jis nori peror-
ganizuoti ministerių kabinetą,
kad jis būtų tikrasis Irano pre-
zidentas, galis bent šiek tiek
turėti laisvės tvarkyti vidaus ir
užsienio reikalus. To paties
Egipto pranešimu, Hashemi
Rafsanjani, naujasis Irano pre-
zidentas ir vadovas, mėgina
pamažu tvarkyti kabinetą ir
atsikratyti jokių kompromisų
nepripažįstančių vidaus reikalų
ministeriu.

Iranas, arba Persija, jau seniai
stovi ant vulkano krašto,
neturėdamas tvarkos, kovo-
damas viduje, darydamas refor-
mas, vydamasis kitus kraštus ir
vėl grįždamas atgal į uždurumą
ir viduramžių nuotaikas. Dar
daugelis atsina Mosađego
valdymą. Jis buvo ne tik mi-
nisteris pirmininkas, bet ir Irano
diktatorius, verkęs diploma-
tiškai, kai sutikdavo svetimų
kraštų diplomatus, bet tikrą
žiaurumą rodęs vidaus valdyme
ir įvesdamas krašte viendaly-
stę, vergiją, uždurumą. Jis kovojė
ne tik prieš Vakarų įtaką, bet
ir prieš arabus musulmonus,
galinčius turėti įtakos savo
tikėjimu ir savais įsitikinimais
jo valdomiems vergams. Ypač jis
bijojė Egipto, nors ir Egiptas
tada tik tvarkė gyvenimą.

Mosađegas buvo nuverstas
kariuomenės, kuri nepakentė jo
viendalystės ir su jokiais
priemonėmis nesiskaitymo. Ka-
riuomenė pastatė šachą —
karalių Pahlevi, kuris turėjo
gerą norą, vesdamas reformas
krašte, didindamas industrija,
megzdamas prekybinius ryšius
su svetimaisiais. Jis taip pat
norėjo būti vienvaldis karalius,

kurio klausytų parlamentas ir
ministerių kabinetas. Jis norėjo
būti ne tik civiliu, bet ir reli-
giniu vadovu, kad galėtų
neklaužadas persus tvarkyti ir
vesti naujais keliais į moderni-
kesnį gyvenimą.

Šachas Pahlevi rodė tą patį
rytietišką žiaurumą visiems sa-
vęs neklausantiems, iš-
taisydamas saugumą, kuri-
tatsidamas tik jam ir jo artimie-
siams, kuris turėjo visas teises
ne tik sumiti, bet ir kankinti ar
žudyti už bet kokius nusikalti-
mus. Iranas pradėjo kovoti
prieš savo karalių.

Atėjo dar žiauresnis už Mosa-
đegą ir už šachą vadovas ajatola
Chomeini, kuris nesigailėjo nei
gyvybių, nei kraujo, nei san-
tuos musulmoniški kraštai, bet ku-
riuos globoja Iranas ir Sirija ir
juos kursto veikti terorizmu ir
žudynėmis.

Ar pasiseks naujam Irano pre-
zidentui Hashemi Rafsanjani
atsikratyti netinkamų mi-
nisterių ir sudaryti naują valdžią,
kuri būtų šiek tiek kultū-
ringesnė negu buvusi, pir-
miausia klausia arba, nes juos
labiausiai tai liečia. Nors
tautybė ir skiriasi, bet visus jun-
gia bendras tikėjimas į pranašą
Mahometą ir vieną Dievą.

Tikėjimas skiriasi tarp dalies
arabų, juo labiau išsiskiria per-
sai arba Irano gyventojai. Jie
dar vis tiki į Mahometo dukters
vyro Ali ipėdinius, kurie vadi-
nami šiitais, tai yra gryniaisais
musulmonais, norinčiais
įvykdyti gyvenime ir aplinkoje
tik Koraną. Tuo tarpu dau-
gumas arabų yra sunitai, jie
aiškina Koraną ir jo padėtį taip,
kaip aiškino tie valdovai, kurie
buvo sukūrę didžiulę valstybę ir
kurie buvo užkariavę dalį Euro-
pos. Tik juos išvijus po septynių
šimtų viešpatavimo Ispanijoje
metų, jie pasidalino į daugelį
arabų ir kitų tautybių valsty-
bių, valdytų anglų ar pranci-
zų.

Iranas ir šiuo metu stovi ant
vulkaninio podirvio, ant
vulkano, kuris gali tuojau išsi-
veržti. Vakariškai nepakęs jo
terorizmo, jo įkaitų grobimo, jo
reikalavimo įkaitus išpirkti
gyvais žmonėmis, pinigais ir
prekėmis. Iranas šiuo metu Si-
rijos pagalba valdo „Dievo
partiją“, esančią Libane ir vis
grobiančią naujus įkaitus. Jei
tuo tarpu žinomas tik vienas
nužudymas, tai tas nereiškia,
kad žudymų nebus daugiau, šiai
grupei gyvybės nevertinant. Tos
sektos palaikytojas, jos įkūrėjas
Libane kaip tik Egipto žiniomis
ir yra Ali Akbar Mahtoshemi,
Irano vidaus reikalų ministeris.

Parlamentas, nors išrinko
naują prezidentą, negalima
sakyti, kad jis labiausiai juo
pasitiki. Jame yra juk tokių
fanatikų, kurie tik nori Iraną
padaryti išimtimi musulmonų
valdyme ir išimtimi visame
gyvenime, juo labiau apsu-
ptame arabų musulmonų sunitų
pasaulio. Iš parlamento 270 na-
rių, kiek žinoma, tik 142 tepasi-
sakys už naujojo prezidento
kabinetą be Mohtashemi. Kiti
gali reikalauti jį palikti. Tai ir
būtų nauja Irano tragedija.

P. S.

Dar niekas, būdamas mirties
patale, nesigailėjo buvęs geru
krikščioniu.

T. Morus

Krikščionybė sukūrė tą mora-
linį gyvenimą, kuriuo
gyvename.

B. Croce

LIETUVOS KOMUNISTAI — KRYŽKELĖJE?

(Pabaiga)

JUOZAS B. LAUČKA

Turbūt nesunku suprasti,
kodėl Ignalinos partiečiai
nenori savarankiškos Lietuvos
komunistų partijos — jie juk
nauji „emigrantai“, atsikraus-
tę kaip technikai ir kitokie „ži-
novai“ iš įvairių Rusijos vieto-
vių.

Romas Gudaitis, rašytojų
sąjungos partinės organizacijos
sekretorius, savo ilgoje kalboje
pareiškė, kad partijai, šiandien
tenka ne tik atgailauti už
aktyvų direktyvų vykdymą, lik-
viduojant tautos valstybingumą,
už tautos interesų, Lietuvos
nepriklausomybės išdavystę, už
stalinizmą, už apgaulingą stag-
nacijos metus, atvedusius prie
ekonominės katastrofos slenks-
čio“. Gudaitis kreipėsi „i tuos
bendramincius, kurie nori būti
partijoje, garantavusioje, jog jau
niekados jokiomis sąlygomis ir
aplinkybėmis ji nevykdys dik-
tatuos ir demokratijos gniu-
žimo politikos“. Gudaitis
drasino: „pereikime į savo lai-
vą, kurkime savo politinę
partiją ir vadovaukime tuo,
kad centras nepalaimins šito
žingsnio“. Jis kalbėjo ne apie
partijos sustiprinimą, bet apie
„partijos įkūrimą, nes LKP — ir
Vincio Kapsuko, ir Kominterno
laikais — nebuvo savarankiš-
ka“. Gudaitis pasisakė už
palaipsni Lietuvos nepri-
klausomybės įgyvendinimą,
bepromisninę poziciją, nesitais-
tymą su centro bandymais
„torpeduoti mūsų politinį, eko-
nominį ir kultūrinį suvereniteta“.

Prestizas smunka ir
smunka...

Kauno rajono komiteto pirma-
sis sekretorius Petras Mi-
kelionis atkreipė dėmesį į
smunkantį kompartijos presti-
žą. Šiemet per pirmą pusmetį
priimti 8 kandidatai, o pernai
buvo 44. Pašalinti 47, o daugiau
kaip pusė išstojo savo noru.
Daugumas rajono komunistų
pasisakė už partijos autonomi-
škumą. Ragino „atkurti tikrą
savo partijos istoriją... turime
pasakyti, kur buvo padaryta
klaidų“. Jis nurodė, kad
1940-1953 metais pusė Lietuvos
partijos biuro narių buvo iš
Sovietų Sąjungos atsiųsti par-
tiniai, kariniai, ūkiniai vadovai
ir kad jų „atvežtos stalininės
nuostatos formavo biuro veiklą,
jo nutarimus“. Kalbėdamas
apie žemės ūkių kolektyvizaciją,
Mikelionis ragino: „bent šian-

dien pasakykim Lietuvos kaimo
žmonėms, kad pripažįstame par-
tijos skolą žemdirbiams, kad pri-
siimsime atsakomybę ją
grąžinti“.

Narimantas Vaitkevičius,
Panevėžio miesto rajono komi-
teto pirmininkas, painformavo,
kad jo komiteto plenumas
priėmė nutarimą apie būtinumą
įkurti savarankišką partiją ir
apie reikimą sušaukti partine
konferencija šiam klausimui ap-
tarti.

Aleksandras Golozovas, Vil-
niaus vienos gamyklos partinio
komiteto sekretorius, kalbėjo
dviejų partinių komunistų
grupių susirinkimo vardu. Jame
buvę pasisakė už lenininį,
demokratinį centralizmą ir
proletarinio internacionalizmo
principus, taigi prieš
atsiskyrimą iš Sovietų sąjungos
kompartinijos. Jo nuomone, sava-
rankiška respublikos partija,
neįeinanti į visąsąjunginę
kompartiniją, esanti priimtina tik
respublikai, nesanciai Sovietų
Sąjungos sudėtyje... Siūlymą
pertvarkyti Sov. Sąjungos
komunistų partiją į sąjunginių
respublikų partijų federaciją jie
laiką nepriimtina.

Vytautas Arbačiauskas, Kau-
no miesto rajono komiteto
sekretorius, pasisakė už sava-
rankiškos partijos įkūrimą arba
atkūrimą, „priklausomai nuo

to, kiek vienas ar kitas terminas
atspindi istorinę tiesą“. Jis
remia dialogus su politiniais
visuomeniniais judėjimais ir
partijomis, o taip pat jis siūlo
įtraukti „objektyvių oponentų“
atstovus į vyriausybę ir įvairius
vykdomousių organus.

Pritariu išpažinėčiai“

Vladas Būtenas „Valstiečių
laikraščio“ redaktorius, nesu-
tinka dabartinę partiją kaltinti
už visas buvusias stalinizmo
ir brežnevizmo klaidas. „Kaip
galima kaltinti dabartinę
Lietuvos partinę organizaciją,
jei didžioji jos dalis gimė jau po
Stalino mirties“, sako Būtenas.
Jis siūlo ne atgailauti, bet
padaryti teisingą išpažintį,
steigti diskusijų klubus, o ne
šnabzdintis pakampėse reikalus
spresti... Tik „būdamas mūsų
visuomenės organiškai dalimi
Lietuvos komunistų partija ras
jėgų ir pelnys pagarbą bei
pripažinimą“, tvirtino redakto-
rius Vladas Būtenas.

Jonas Lukauskas, liaudies
kontrolės komiteto pirmi-
ninkas, pripažino, kad „partija
šiandien tvirtai nestovi vado-
vaujančiose mūsų politinio vi-
suomeninio gyvenimo pozi-
cijose“, nors ir jau daug per-
mainų partijos tvarkymesi pa-
daryta. Jis kaltino „partinį cen-
tro diktatą, kuris neretai Res-
publikos komunistų partija
stumia į besivejančiųjų pozi-

cijas“. Lukauskas pasisakė už
savarankišką Lietuvos komu-
nistų partiją, nes be jos „suve-
reni Respublika, jos ekonominis
ir politinis suverenitetas, nau-
jos Lietuvos sukūrimas neįma-
nomas“.

Pašlijusi padėtis

Apžvelgiau partijos plenumo
buvusius pasisakymus, stengda-
masis pacituoti ar sutraukti
pažymėti keliolikos partinių
pareigūnų pareiškimus, atspindi-
nčius plenumo daugumos
nuomones. Jie rodo partijos va-
dovybės pastangas sustiprinti
partijos padėtį, kuri, jų pačių
prispajūnimu, yra labai
pašlijusi.

Savarankiškumo siekimo pa-
stangos aiškiai matomos nuo
praėjusių metų rudens, kai
Kremlius sutiko atšaukti
antrą partijos sekretorių Mit-
kiną. Nuo pat Lietuvos okupa-
cijos pradžios partijos centro
komiteto antruoju sekretorium
buvo iš Maskvos atsiųstas sovie-
tinis „aparčikas“, faktinis oku-
puotos Lietuvos vyriausias pa-
reigūnas. Antruoju sekretorium
paskirtasis Vladimiras Beriozo-
vas yra Lietuvos rusas, pasirei-
kęs lietuvių tautos interesų
supratimu. Sovietų Sąjungos
liaudies deputatų suvažiavime
Maskvoje Beriozovas drasiai ir
įtikinančiai dėstė Lietuvos
deputatų tezes jų iškeltais kla-
simais. Atrodo, Brazauskas ir
Beriozovas veikia vieningai, ži-
noma, kiek įmanoma.

Plenumo birželio 24 d. posėdis
turbūt atvėrė duris drąsesniems
partiečių ir partijai neprikla-
sančių pasisakymams, kurių da-

bar gausu Lietuvos sovietinėje
spaudoje.

Diskusijų vyksmas

Po plenumo partinės disku-
sijos paplito visame krašte,
mažesniuose ir didesniuose par-
tiniuose vienetuose. Beveik
vienbalsiai pasisakoma už par-
tijos savarankiškumą, už išsi-
jungimą iš visąsąjunginės
kompartinijos, tai yra, iš tiesio-
gines Kremliaus pastatyto par-
tijos centro kontrolės. Kaip ir
plenumo, tik „naujieji“ Lietuvos
gyventojai, atgabenti įvairiems
darbams ir, žinoma, pastoviam
apsigvenimui pasisako už par-
tijos „nedalomumą“.

Kai kuriose vietovėse partijos
nariai gavo anketas su kla-
simais apie įvairius partijos ir
šalies reikalus. Jose galėjo būti
pateikti ir siūlymai, pareikštos
nuomonės. Pavyzdžiui, Alytaus
miesto rajono komunistai
pasisakė už partijos savaranki-
škumą, už savo įstatus ir progra-
mą, už daugiapartinę Lietuvos
politinę struktūrą. Alytaus
komunistai, kaip pranešė „Tie-
soje“ jų komiteto sekretorius
Sergejus Rybakovas, nepritaria,
kad miestų ir rajonų partinių
komitetų sekretoriai būtų ir
liaudies deputatų tarybų pirmi-
ninkais, kaip dabar prak-
tikuojama visoje Sovietų
Sąjungoje.

Pasigirdo balsų ir už tai, kad
partijai galėtų priklausyti ir
tikintieji. Tarp tokių siūlytųjų
pasiskelbė karo veteranas Vla-
das Žemaitis, partietis nuo 1950
metų.

Savo ruožtu partijos centro
komitetas sudarė kelias komi-
sijas įvairiems klausimams
nagrinti — partijos programai,
įstatams ir kt. Rugšėjo mėnesį
— nenustatyta data — svarsty-
mai turi būti užbaigti ir padary-
tos išvados. Po to turėtų įvykti
neeilinė partijos konferencija,
kuri svarstytu partijos progra-
mą ir jos ateitį, taigi ir jos san-
tykius su Sovietų Sąjungos ko-
munistų partija, kurios malonės
ir kontrolės ribose veikė Lie-
tuvos komunistų partijos vardu
besivadinas kritinis padalinys.
Gal kelių savičių laikotarpyje
išryškės, ar pasiseks Algirdui
Brazauskui ir jo rėmėjams pa-
sukti partijos išlikimą bent kiek
savarankiškesne kryptimi.

Krikščionybė įžengė į pasaulį,
kaip religija, pilna paslapčių.
Juo krikščionybė yra kilnesnė,
gilesnė ir dieviškesnė, tuo la-
biau ji turi būti paslaptingesnė.
Paslaptybės nėra laikikos tam-
sumos, bet šviesiausių meteorai,
prašoka mūsų regėjimo galia.

J. M. Scheeben

Pasirušę demonstracijai Juodojo Kaspio diena — rugpjūčio 23 d., minint Ribbentropo Molotovo
gėdingą sanderį.
Nuotr. J. Tamulauičio

PIRMOSIOS KARO DIENOS

ATSIMINIMAI

KUN. J. ADOMAITIS

17

Pagaliau su kitais kalininiais buvau nuvežtas į
centrinį „Burepolam“ lagerį. Čia atsigabenau ir visą
savo turtą — balastą, kurį pasiėmiau iš namų, netu-
rėdamas supratimo, ką pasiimti, o ko neimti. Čia turė-
jau ir padušką ir šiltą kaldrą ir paklodę pasikloti ir
baltinių pamainai. Tas „balastas“ buvo smulkiai
iščiupinėtus, ištikrintas ir atiduotas — gražintas man.
Čia pat vėlybą vakarą jau tamsoje suskirstė į brig-
das ir išvedžiojo po barakus. Rytdieną atleido nuo darbo
ir nuvedė į sandėlių pakeisti civilinius rūbus lageriniais
— darbiniais. Turėjo sulig tvarka išduoti naujus dra-
bužius, o gavau senus — seną vatinuką, kelnes, batus,
kepurę. Jie visi netiko išmieromis, bet reikėjo paimti
ir pasirašyti, kad drabužiai gauti. Parejės persirengiau.
Vienas kalinių pasižiūrėjęs į mane su užuojauta
pasakė: „Teper vas ir rodnaja mat neuznajor“. Bet rami-
no nemusiminti, priprasiaus.

Gydytojai man nustatė kategoriją darbu — „lioki
trud“. Iš darbų zonoje buvau pervesitas į „sancast“
sanitaru. Pareigos buvo tokios: iškūrenti ligoniams
priimti kabinetus, po priėmimo — išplauti grindis, per
priėmimą padėti perraisioti žaizdas, tepti jodu sužeidi-
mus ir gabenti į lavoninę nužudytų ar mirusių
kalinių lavonus.

Kaliniai kalinius žudydavo tokiais atvejais, kai ku-
riuos kalinius lagerio saugumas užverbuodavo, kad
pranešintų apie kitus kalinius, atseit šnipinėtų kali-

nius, ką kas mano, ką planuoja, su kuo kas artimiau
bendrauja ir t.t. Šie šnipai kalinių buvo vadinami
„stukači“, o lagerio ir saugumo viršininkas —
„kūmas“. Kai tik sužinodavo, kad kuris lankosi pas
„kūmą“ — ir yra ką įskundęs, tam grėsė arba mirtis,
arba sumušimas, arba kuo griežiausiai būdavo išsiun-
čiamas į kitą lagerio padalinį.

Kriminalistų tarpe buvo gerai, drausmingai suor-
ganizuota dalis kalinių, vadinamų „Vori“. Jų vadas
turėjo būti pasižymėjęs darbais, pvz. jau nužudęs vieną
kitą asmenį. Jam absoliučiai turėjo paklusti visi to san-
būvio nariai. Vieni su kitais dalindavosi pavogtais ar
išplėtais iš kitų kalinių daiktais ar maistu, įvykdyti
paskirtą užduotį, būtent likviduoti nepakenčiamą jiems
pareigūną ar kalinį, geruoju ar negeruoju pakeisti
gerus naujai atvykusių kalinių rūbus ant sudėvėtų ir
t.t. Šių „vori“ vadai buvo laikomi privilegijuotais —
jiems kiti patarnaudavo, geresnį iš virtuves maisto
davinį išreikalavdavo, jiems nedirbant, o tik darbo
zonoje besivaliojant, brigadierius užrašydavo aukšta
išdirbį ir t.t.

Jų tarpe — kriminalistų — buvo nuolat lošančių,
o lošdavo iš visko: iš pinigų, iš savo drabužių ar kitų
kalinių geresnio daikto ir t.t., neišskiriant kitų gyvybės
— pralošęs turėjo skirta asmeni nužudyti, nevykdyda-
mas — pats turi žūti. Jei kas nepakėsdavo tokios sam-
būrio tvarkos, iš jo pasitraukdavo, tai jie buvo vadinami
„suki“ — „kales“ ir taip pat būdavo pasmerkti likvi-
davimui. Kaliniai iš dalinio ir dalinį dažnokai būdavo
perkeliama. Kai susidarydavo kurių stipresnis vienetas,
tai buvo puolama mažesnis vienetas — tap ir kariau-
davo „vori“ su „suki“.

Kai tame pat dalinyje, kad ir skirtinguose
barakuose, būdavo kriminalistai, vadinami „bataviky“
ir politiniai kaliniai, dažnai „bataviky“ užpildavo poli-

tinus, jų vadinamus „fasistais“, apilėsti. Pasipriešini-
mui ir savo reikalų apgynimui šie „fasistai“ stipriai
susiorganizuodavo būti vieningais — visi už vieną,
vienas už visus. „Bataviky“ gavę gerą atkirtį ir jaus-
dami jėgą — nebepuldavo.

Nors lageryje griežtai buvo draudžiama turėti peilį,
per dažnas kratas rastus peilius — pačių pasidirbtus
darbo zonoje — nuolatos atimėdavo, bet kaliniai vėl
jais apsiginkluodavo. Peilius laikydavo, žinoma, slap-
tai ne tik kasdieniniams reikalams, pvz. duonos ar ki-
tokio maisto atsipjauti, bet ir savisaugos tikslais —
apsiginti.

Darbas „sancasty“ nebuvo sunkus. Po priėmimo
ir procedūrų, kurios kartodavosi kiekvieną dieną,
grįžus kalininis iš darbo, reikėdavo išplauti — išsiū-
ruoti visus kabinetus, rytais iššluostyti visur dulkes,
pargabenti malkų, užkurti pečius, nuvalyti nuo snie-
go ar ledo takus ir budėti, laukiant priėmimo. Nors,
kaip minėta, darbas buvo nesunkus, tačiau man nepra-
tusiame prie fizinio darbo po vakarinę kabinetų plovi-
mytą taip būdavo sustyrę pirštai, kad negaledavau
atgnaužti pirštus ir tik jėga juos atplėsdavau, pradejus
lankstyti, iš lengvo sustingimas dingdavo ir vėl nor-
maliai galėjau dirbti.

Čia būdamas gavau iš sesers Marijonos pirma
siuntinėlių. Jame radau įdėta plotkelį ir Mišiolelį ir
razinkų. Labai pradžiuogai ir pasigaminau iš razinkų
tikro vyno — rauginom apie dvi savaites — pradėjau
švesti Mišias. Dantų gydytoja — aptarnavau jos
kabineta, — leido spintelėje laikyti savo daiktus, sau-
gumiečiai tų kabinetų netikrindavo, tai kuri laiką ir
vyną su Mišioleliu išsaugojau ir tame kabinete, anksti
užsirakines šv. Mišias švedavau.

(Bus daugiau)

BOSTONO ŽINIOS

LIETUVOS KREPŠININKAI BOSTONE

Rugpjūčio 17 d. į So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-ja buvo užsukusi Vilniaus „Statybos“ krepšinininkų komanda, kurioje žaidė Šarūnas Marčiulionis. Jam sudarius sutartį su „Warriors“ profesionalų komanda, Vilniaus „Statybos“ krepšinininkai liko be vieno geriausio savo komandos žaidėjo. Bet Šarūnas Marčiulionis pasirūpino, kad visa jo komanda būtų pakviesta į šį kraštą viešnagėn, o jis galėtų žaisti toje komandoje visoje svarbesnėje rungtynėje. Del kitų išpareigojimų Šarūnas Marčiulionis negalėjo į Bostoną atvykti. Bostono ir apylinkės Lietuvių visuomenė turėjo retą progą susitikti su iškiliais Lietuvos krepšinininkais, pasidalinti su jais įvairiomis mintimis.

AŠ ESU NE RUSAS

„The Boston Sunday Globe“ rugpjūčio 13 d. laidoje paskelbė platų straipsnį apie Šarūną Marčiulionį, paliustruodamas jį Šarūno Marčiulionio didele nuotrauka. Tame straipsnyje pastebima, kad Šarūnas Marčiulionis pabrėžė: „Aš esu ne rusas. Aš esu lietuvis“. Tati jis dar patvirtino, atsiskaidydamas pozuoti vieno žurnalo viršeliui Amerikos ir Sovietų Sąjungos vėliavų fone. Spaudos konferencijoje Šarūnas Marčiulionis pareiškė per vertėją Rimą Kalvaitį, kad jis neatsakinės ir klausimus dėl jo pasirašytos sutarties, kas ir kiek gaus iš numatyto jam atlyginimo, o taip pat į politinio pobūdžio klausimus. Laikraštis samprotuoja kad gal Šarūnas Marčiulionis atvyko į šį kraštą tik žaisti krepšinį, bet jis neužmiršo, iš kur jis atvyko. „Warriors“ deda daug vilčių į jį, stebėdamiesi jo igimtu pajėgumu, greita orientacija ir sugebėjimu įsisavinti kiekvieną naują nurodymą.

KULTŪRINIŲ RENGINIŲ SEZONO ATIDARYMAS

Kasmet Bostono ir apylinkės lietuviškų kultūrinių renginių sezonas atidaromas „Laisvės Varpo“ rudens koncertu. Siemets toks koncertas rengiamas spalio 1 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Jame programą atliks sol. Laima Rastenytė-Lapinskienė, jaunas smuikininkas Aras Lapinskas ir kompozitorius-pianistas Darius Lapinskas, neseniai sugrįžę iš Lietuvos, į kurią jie buvo nuvykę su komp. Dariaus Lapinsko skurta opera apie šv. Kazimierą.

KARIUOMENĖS ATKŪRIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Lietuvos kariuomenės atkūrimo 1918 metais sukakties minėjimą rengia Lietuvių Karių Veteranų sąjungos Ramovės Bostono skyrius, vadovaujamas Jurgio Jašinsko. Minėjimas įvyks lapkričio 26 d. So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Jame programą atliks Clevelando vyrų oktetas su sol. Irena Grigaliūnaite.

PRISIMINTAS MATAS KEMZŪRA

Rugpjūčio 25 d. sukako 22 metai, kai Brocktone mirė Matas Kemzūra, senas ateivis, aktyviai dalyvavęs lietuvių veikloje. Ilgus metus jis buvo Brocktono Lietuvių Tarybos ir Lietuvių Bakūžės vicepirmininkas. Turėdamas savo įsitikinimus ir ju griežtai laikydamasis, Matas Kemzūra gerbė taip pat kitų įsitikinimus, buvo gilus tolerantas. Ypač daug jis dirbo SLA ir Sandaros vietos padalinuose. Todėl rugpjūčio 20 d. „Laisvės

Varpo“ laidoje jį prisiminė ne tik jo giminaitis Stasys Kemzūra ir jo šeima, bet ir visi tie, su kuriais jam teko dirbti.

PROF. LIUCIJA BAŠKAUSKAITE

Prieš daugelį metų „Laisvės Varpo“ talkininkė pranešėja buvo Liucija Baškauskaitė iš Brocktono. Rugpjūčio 20 d. „Laisvės Varpo“ klausytojai vėl išgirdo ją. Bet šį kartą ji buvo jau ne pranešėja, o atsakinėjo į programos vedėjo įvairius klausimus aktualiais reikalais. Baisusi studijas daktaro laipsniu, ji profesoriavo Californijoje, New Yorke, Švedijoje, o dabar vyksta į Angliją. Mokslininkų pasikeitimo pagrindu jai teko metus praleisti Lietuvoje. Užklausta, kokį įspūdį jai padarė Lietuva, ji atsakė, kad labai didelį, ypač ten veikiančia skirtinga sistema, kurioje pirmenybė atiduodama ne asmeniui, kaip laisvajame pasaulyje, bet kolektyvui. Tai buvo reta proga ne tik pažinti Lietuvą, bet taip pat tapti jos dalimi. Kitose „Laisvės Varpo“ laidoje ji pasisakys apie savo dalyvavimą mokslininkų konferencijoje Kaune, kur nutarta atkurti Kauno universitetą.

P. V.

KULTŪRINĖ POPIETĖ

Pirmoji Lietuvių Tautodailės instituto skyriaus rengiama kultūrinė popietė, pradedant naujus veiklos metus, įvyks spalio 8 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Lietuvių klubo III-čio aukšto salėje. Programoje dalyvaus Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė ir Henrikas Nagys iš Montrealio. Popietė skiriama Henriko Nagio poezijai. Taip pat vyks Gintaro paroda. Po programos vaišės.

(g.g.)

RENGINIAI

Rugsėjo 17 d. — Tautos šventės minėjimas 1 val. p.p. So. Bostono Lietuvių Piliiečių klubo salėje.

Spalio 1 d. — „Laisvės Varpo“ rudens koncertas 3 val. p.p. So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos salėje.

Spalio 8 d. — Henriko Nagio poezijos recitalis ir Gintaro paroda Lietuvių klubo salėje. Pradžia 3 val. p.p.

Spalio 28 d. — Lietuvos Šaulių s-gos 70 metų sukakties minėjimas 7 val. vak. Maironio parke, Shrewsburyje prie Worcesterio. Minėjimą rengia Naujosios Anglijos šaulių „Trakų“ rinktinė.

Lapkričio 11 d. — Balfio 72-ro skyriaus pobūvis Sandaros salėje, Brocktone. Pradžia 6:30 val. vak.

Gruodžio 3 d. Rankdarbių mugė. Rengėjai — Bostono LTI skyriaus tautodailininkai.

Balandžio 22 d. Šv. Petro lietuvių parapijos Bostono banketas, Lantana restorane, Randolph, MA.

Gegužės 6 d. — Kun. Alberto Abračinsko kunigystės 50 metų jubiliejus, Brocktone.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 8-tos — Tautos šventės minėjimas Bostone vyks rugsėjo 17 d. 1-mą val. p.p. Lietuvių Piliiečių klubo salėje, 368 W. Broadway, So. Bostone. Numatyta tokia programa:

10.15 val. ryto iškilmingos šv. Mišios Šv. Petro bažnyčioje So. Bostone. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

1-mą val. p.p. minėjimas tęsiasi Lietuvių Piliiečių klubo salėje, So. Bostone. Minėjime pagrindiniu kalbėtoju bus Sąjūdžio narys filosofas Arvydas Juozaitis.

Bostono jaunimas papasakos savo išpūdžius iš Lietuvoje praleistos vasaros, studijuojant Vilniaus universitete.

Bostono vyrų sektetas savo daina kels šventišką nuotaiką.

Rengėjai kviečia visus Bostono ir apylinkėse gyvenančius lietuvius minėjime dalyvauti: juk šiais metais pirmą kartą po 50-ties metų galime Tautos šventę švęsti pakilia nuotaika ir su pasididžiavimu.

Minėjimą rengia ALB Bostono apylinkės valdyba.

STALINO IR HITLERIO SUOKALBIO AIDAS BOSTONE

Rugpjūčio 22-os rytą kelios radijo stotys Bostone perdavė CBS žinią apie rytinį įvyksiančią žmonių grandinės demonstraciją nuo Vilniaus iki Talino. Tą patį saulėtą rytą prie Bostono Lietuvių Piliiečių klubo susirikiavo aštuonių automobilių vilkstinė, deramai dekoruota plakatais ir vėliavomis. Atvirame juodame jepe stovėjo „jaunavedžių“ Stalino ir Hitlerio manekėnai, neabejotinai panašūs į 1939 metų Molotovo ir Ribbentropo pakto dirigentus. Antrajame sunkvežimuke lietuvių būrelis tautiniais drabužiais. Juos sekė plakatai, prisegti ant automobilių stogų, kaip „This marriage started World War II“, „Help us end 50 years of Tyranny — Annul the Pact“, „Come to the Black Ribbon Day rally — Government Center 12:00 noon“, „UN membership for the free Baltic States“, „Thank you, America, for not recognizing the annexation...“, „Lithuanians say No to Moscow rule“, „This marriage led to the occupation of Poland, Estonia, Latvia, Lithuania, Rumania“, „Independence of Lithuania“, „Help Latvia to become Free Latvia again“. Dalis jų plakatų jau laukė vilkstinės rotušės aikštėje. Vilkstinė pravingiavo pro Bostono administracinį ir komercinį centrą, apsuoko senąjį Common parką, pravažiavo

Piknike Balfio apskrities pirmininkas Stasys Vanagūnas ir Balfio centro valdybos pirmininkė Marija Rudienė.

Beacon gatve palei Massachusetts gubernatūrą ir išsiriakio prie rotušės, kur jau rinkosi pabaltiečiai ir bostoniečiai minia. Spėjama buvo daugiau negu 400 asmenų. Tą skaičių vėliau minėjo spauda, televizija ir radijas. Plevėsavo keliolika didelių Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavų, o dar daugiau jų laikė rankose jaunimas. Iš Atlanto rajono metinės stovyklos Boltone, Mass., atvažiavo apie 80 lietuvių skautų, skautų su savo vadovais, visi uniformuoti.

Prakalbų programą anglų kalba pravedė p. Janis Bibelnieks. Jis pastebėjo, kad Pabaltijo kraštų laisvėjimas jau yra Headline News. Bostono lietuvių parapijos klebonas Kontautas paskaitė turiningą invokaciją. Čia pat buvo ir klebonas-emeritas Baltrušis. Po rengėjų komiteto vardu Gitos Kupčinskienės žodžio, dalyviai sugiedojo JAV himną. K.tų himnų negiedojo. Pagrindinis paskaitininkas prof. dr. Donald Carlisle iš Boston College išryškino politinę situaciją Maskvoje ir prie Baltijos. Po to trumpos ar ilgokos kalbės net keturių Bostono miesto tarybos narių: Ionella, Kelly, Henningsen Casey ir Casper. Miesto meras nepasirodė, tik jo ryšininkas perskaitė proklamaciją. Ukrainiečių, latvių ir estų atstovai Shidlow, Hans ir Sanders daugmaž pakartojo, kas jau buvo girdėta. Rengėjų komiteto pirmininkas Gintaras Čepas perskaitė Massachusetts gubernatoriaus proklamaciją apie rytojaus Black Ribbon Day reikšmę. Kalbų metu pasigirdavo skardus skandavimas: „Break the Pact“. Demonstracija stebėjo ir kelis interviu atliko TV 2-jo kanalo korespondentė Joan VanMaron. Mitingas baigtas vėliavų paradu ir dideliu ratu, susikibus rankomis unisonu reikalaujant „Break the Pact“. Įvykį filmavo F. Kontautas, V. Eikinas, R. Bričkus, „Kronika Polska“. Daugumą plakatų pagaminimo menininkai Bronius Banaitis ir Vytautas Dilba, talkinant komiteto darbuotojams. Automobilių vilkstinę tvarkė inžinieriai Brutenis ir Romas Veitai.

J. Gbt.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Philadelphia, Pa.

RIBBENTROPO-MOLOTOVO PAKTO MINĖJIMAS

Rugpjūčio 23 d. tarp išeivijos pabaltiečių jau daugelį metų minima kaip Juodojo Kaspio diena. Šią dieną 1939 metais slaptu politiniu sandėriu buvo nulemtas Pabaltijo tautų likimas. Ši tragedija, skausmingai išsirežiusi kiekvieno pabaltiečio atmintyje, buvo rūpestingai perduodama jaunajai kartai.

Ir šių metų rugpjūčio 23 dieną Philadelphiaje prie Laisvės Varpo susirinko gausus būrys lietuvių, latvių, estų. Spalvingos tautiškos vėliavos iš tolo traukė praėivių dėmesį. Buvo platinama informacija apie šį renginį anglų kalba. Mitingui prasidėjus, invokacijai buvo pakviestas estų liuteronų kunigas Toomas Vaga. Kalbas pasakė Estų Bendruomenės atstovas Juri Linask, Latvijų Bendruomenės atstovas Erik Likums ir Lietuvių Bendruomenės atstovas Jonas Meškauskas. Po to prie Laisvės Varpo buvo padėtas vainikas, perristas juodu kaspinu. Mitingo uždarymo maldą sukalbėjo kun. Timothy Burkauskas. Buvo sugiedoti visų trijų tautų himnai.

Po šios iškilmingos ceremonijos Philadelphiajos apylinkės LB pirmininkas J. Meškauskas pakvietė visus susirinkusius susiimti rankomis ir ratu apjuosti laisvės Varpo aikštę. Tokiu būdu simboliškai prisijungiant prie savo tautiečių gyvosios grandinės, kuri taip tvirtai sujungė visas tris Pabaltijo tautas per Vilnių-Rygą — Talliną. Žinojome, kad ši mūsų nedidelė grandis yra be galo toli nuo tos gigantiškos tautiečių grandinės, nusidriekusi per visą Pabaltiją. Tačiau širdyse jautėme, kad esame kartu su savo žmonėmis, kartu su savo tauta ir mūsų siekiai yra bendri.

Apie šį renginį plačiai komentavo Philadelphiajos spauda ir televizija.

Raimonda Rukšienė

KARDINOLO MOTINA

Chicagos kardinolo Bernardino motina tebėra gyva. Ji jau 84 metų, slaugoma vardgėnių seselių vienuolių. Jos sąmonė pasilpusi. Savo sūnų ji dar gali pažinti, tik nėra tikra, kaip jis pragyvenimą pelnosi. „Chicago Tribune“ reporteriai ji pasakė, kad kažkas jai paminėjęs, jog jos sūnus darbuojasi Bažnyčiai.

GYDYS KOKAINO VAIKUS

Illinois gubernatorių Thompson pasirašė naują įstatymą, kuriuo numatomas reikiamas gydymas kūdikių, gimusių iš kokainą naudojusiu motinų. Taip pat numatomas ir gydymas pačių motinų.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIJ
pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMA mieste ir priemiestuose. Sažiningai patarnaus
J. BAČEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

REAL ESTATE

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai patarnausi pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. 767-0600 arba 778-3971.
Adresas 6600 S. Pulaski Rd.
One stop Real Estate

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir žmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Parduodami šviesaus medžio miegam. kamb. baldai su visai nauodais geros kokybės matracais ir „mickrowave“ J.C. Penney virykla. Kreiptis 964-0803.

Česlovas Grincevičius VIDUODIENIO VARPĄ Pasakojimai ir pasakas

(Laimėjusi LRD grožinės literatūros premija)

Šioje knygoje autorius gyvai ir vaizdžiai pasakoja nepriklausomoje Lietuvoje išgyventus atsitikimus. Tai apysakų, novelių ir legendų rinkinys, kurį kiekvienas turėtų perskaityti ir pasigrožėti autoriaus jaudinčiais pasakojimais.

Išleido LK klubas Chicago, 1985. Kaina su persiuntimu \$5.00. Illinois gyv. moka \$5.32.

Užsakymus siųsti:
Draugas
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Įsigykite istorinius Lietuvos žemėlapius:

- 1595 m. G. Mercator — Lietuva.
- 1656 m. lietuvių-švedų kautynės prie Sandomiro.
- 1656 m. lietuvių-švedų kautynės prie Pilypavo.
- 1749 m. I. Neprečiko Lietuvos žemėlapis

Siektinos nepriklausomos Lietuvos žemėlapis, paruošė

Aig. Gustaitis.

Neseniai išspausdinti:
1605 m. lietuvių-švedų kautynės prie Salaspilio.
Ptolemėjo žemėlapis atspaudas apie Baltijos pakraštį.

Žemėlapiuose originalūs įrašai ir jų vertimai lietuviškai.

Aig. Gustaitis aiškinimai. Visi tie žemėlapiai plakato formato. Kiekvieno kaina su persiuntimu 12 dol. Illinois gyvenytojai dar pridėda 80 ct. valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

KRYŽKELĖS

Bronio Rallos ketvirtasis radijo prakalbų į Lietuvą rinkinys, apimantis 1986-88 metų laikotarpį ligi vėliausių vasaros įvykių Lietuvoje. Rinkinyje sudėta 111 įvairios tematikos kalbų tekstai, pokalbiai su rašytojais bei papildomi autoriaus pasisakymai.

Knyga padalinta į 9 skyrius, kur ryškiai, principingai ir glaustai nagrinėjamos temos apie naująjį gorbaciovinį „mašymą“ ir „perestroiką“, apie nepranykusius sovietinius šešėlius Lietuvoje, mūsų istorijos prievertavimus ir klaidas, apie tarybinės buities krisius ir raktišis bei daugelį kitų Lietuvos gyvenimo akimirkų. Atskiri skyriai apie lietuvių rezistencijos didybę ir tragiką, apie kai kurias užsienio ir Lietuvos rašytojų knygas su aptarimais ir kritika, ir dar apie daugelį kitų „klajonių per siaubo šūkšlymus“.

Stambus veikalas, 480 puslapių. Gera dovana giminėms ir draugams iš Lietuvos.

Kaina su persiuntimu JAV kainuoja **12.50 dol.**, Illinois gyv. dar pridėda 80 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

„Draugas“
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apsdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

VAKARAS STOVYKLOJE

Apybraiža
EDMUNDAS JAKAITIS

Saulė slinko vakarop. Nors ji buvo dar gana aukštai, bet slėnio gyventojai žinojo, kad po pusvalandžio — kito ji visiškai pasislėps už aukštų Bavarijos kalnų. Su kiekviena minute keitėsi snieguotų viršūnių spalva: blizgančiai baltas sniegas palaipsniui gelto. Ir kada vakaruose saulė dingo už kalnų virtinės, rytuose sužėję viršūnės paskutiniuose saulės spinduliuose. Dangui temstant, viršūnės atrodė kaip žarijų apibarstytos. Galų gale ir jos užgeso. Tyla užgulė slėnį. Tyla, kurios laukė ne tik kalnų gyventojai, bet ir visas pasaulis. Kada dar neseniai šūviai drebinio orą, parako kvapas jautėsi pakalnėse.

Kaip viskam yra galas, taip atėjo galas ir šaudymams. Bombų išvietinti didmiesčių gyventojai pradėjo apieisti savo laikinas prieglaudas. Įvairiais būdais atsirađę didžiajame Reiche prancūzai, džiangsmingai atsisveikino su likusiaisiai. Italai, nors ir nugalėti, traukė į pietus. Namai išlaisvinti karo belaisviai, išlikę gyvi kalninių skubėjo apieisti žiaurių prisiminimų Vokietiją. Tik pabaltiečiai neturėjo kur skubėti. Okupacinės valdžios pavadinti DP (displaced person), buvo talpinami į stovyklas. Šeimoms stovyklos gyvenimas nebuvo viliojantis. Todėl, kas galėjo, stengėsi pasilikti privatizuose namuose. Viengungiams stovykla buvo tikra palaima. Nemokamas guolis, nemokamas maistas. Grįžimas tėviniams buvo ne už kalnų. Buvo galima laukti. Tuo tarpu nugalėtojai tarėsi dėl grobio.

Maža lietuvių grupė buvo įkurta „Drei Tannen“ ūke. Nors grupė buvo ir maža, bet niekuo neatsilikė nuo didesnių kitataučių sambūrių. Jeigu lenkų stovykloje netrūko amerikietišku cigarečių, tai „Drei Tannen“ buvo žinoma savo sudytomis silkėmis. Jeigu kas ieškojo kokios nors progai stipresnio gėrimo, lietuviai turėjo puikios slyvinės. Lietuviški vaizbūnai rasdavo kelius į anglų ar prancūzų zonas. Juk reikėjo aprūpinti ne tik savo tautiečius, bet ir kitus, sulaukusius to paties likimo. Prekybinės operacijos buvo atliekamos mainų keliu ar kietos valiutos atsiskaitymu. Kelionės buvo atliekamos primityviškomis priemonėmis: dviračiais, peščiomis ar išimtiniais atvejais — traukiniu.

Vieniems išbindžinėjus visą dieną paupyje, kitiems grįžus iš tolimų kelionių, gyvenimas stovykloje užvirė. Ne visi buvo biznieriiai, bet, vakarui atėjus, visi sugužėdavo į „Drei Tannen“. Valgomojo vitražuoti langai teikė bažnytinę rimtį. Didoka patalpa sutalpino pasieniais viengungiu dviaukštės lovas. Stalas vidury buvo stovyklos gyvenimo centras. Čia buvo valgoma, tariamasi, rašoma ir lošiama kortomis. Virš stalo pakabintas palubėj vežimo ratas, apsikaisęs elektros lemputėmis, apšvietė erdvią patalpą. Laimė dėl vietos nesivaržė pora šeimų, kurios gyveno atskiruose nakvynės kambariuose. Didelis aukštai pakabintas laikrodžis savo lingojančia švytuokle priminė, kad laikas nestovi vietoje. Vakarienė priklausė nuo kiekvieno kulinarinių gabumų. Kada iš virtuvės sklido seilė varvinantis kvapas, kur šeimaininkės ruošė savo šeimoms vakarienę, viengungiai turėjo pasitenkinti šaltais užkandžiais r kava.

Viskas vyko pagal nenusta-

tytą, bet nusistovėjusią tvarką. Po vakarienės, stalą nuvalius, keli susėdė vyrai duodavo pradžia vakariniam užsiėmimui. Davus pradžia, vėliau susidaręs ratelis, ne tik būdavo apimtas azarto, bet ir stovintieji, pasyvieji žaidėjai neatsilikdavo. Lošimo aistra apimdavo visus. Azarto įtampa vis didėdavo. Pradžioje iš rankų į rankas eidavo šimtinės. Vidurnaktyje jau buvo lošiama tūkstantinėmis. Tai vienas, tai kitas nušluodavo krūvą Reichsmarkų. Žaidimas buvo paprastas. Kas mokoje suskaičiuoti iki dvidešimt vieno, galėjo žaisti. Kortomis pririnkus dvidešimt vieną akį, beliko suukti „akis“ ir susizerti pinigų. Ir taip vakaras po vakaro. Jeigu vienas prasišė, tai kitą dieną lakstė pasidaryti markių atsišimo pradžia. Nors pinigai buvo beverčiai, bet tas nei kiek nesumažino azarto.

Lošiančiųjų ratelis sudarė spalvingą kompaniją. Įvairus amžius, skirtingas išsilavinimas, politiniai įsitikinimai nekludė vakariniams suėjimams. Kad ir anas, kuris dalino kortas. Vyras apie 30 metų, gražių veido bruožų, sveikai atrodantis. Sakėsi buvęs geležinkelių policijoj. Galėjo būti, galėjo ir nebūti. Kam čia svarbu. Jeigu visiems tikėti, tai Lietuvoj būta begalės inžinierių, studentų, tarnautojų. Netrūko ir kariškių. Jaunesnių leitenantų, kaip nebūta. Užtat netrūko kapitonų, majorų, pulkininkų. Trūko generolų ir eilinių kareivių. Visa bėda, kad jie negalėjo įrodyti savo iškilumo: dokumentai laike bombardavimo buvo žuvę. Jeigu kas užsiregistravo ūkininku, sakėsi palikęs 70 ar daugiau hektarų ūkį. Bet prie kortų, jie visi buvo lygūs.

Štai vel kitas įdomus tipas. Kresnas, raupuoto veido vyras. Amžius liko spėjamas, nes nieko iš jo nebuvo galima išgauti. Buvo ir pasiliko visiems mįslė. Žemaitiška tarmė sprūdo iš burnos su kiekvienu žodžiu. Iš stambių rankų buvo galima spėti, kad plunksnos jos niekuomet nebuvo laikiusios. Bet to jis nesakė. Per savo 40 metų amžių sakėsi daug matęs. Gynnašlis. Žmona liko Lietuvoj. Pavadinatas Žemaičiu, to vardo nesikratė. Galų gale Žemaitis geriau skambėjo negu Rudavičius.

Tuo tarpu kaladė ėjusi iš rankų į rankas, sustojo pusamžio vyro rankose. Iš veido, elgesio, šukuosenos, apsirengimo buvo aišku, kad jo būta prasilaivinisio. Santūrus kalboj. Taktiškas. Geras psichologas. Idėmiai sekdamas žaidimą, sugebėjo įvertinti galimybes, tuo užtikrindamas sau laimėjimą. Jeigu jo būta kariškio, tai priklausė karininkijai. Bet galėjo būti ir mokytojas. Savo laikysena negalėjo nuslėpti vyresniškumo prigimti. Buvo prasitaręs, kad žmona mirusi. Paskirtas stovyklos seniūnu, ištikimai ėjo savo pareigas. Nors jo pavardė buvo žinoma, bet visų buvo vadinamas Ponu Jonu.

Kita ranka buvo Napoleonas. Tai nebuvo jo nei vardas, nei pavardė. Dėl mažo ūgio ir kumpos nosies, kažkam pasirodė panašus į Napoleoną. Pravardė prilipo, kaip klėjais patepta. Jis galėjo būti 25 metų, o gal ir 30. Įdomus sutvėrimas. Išsprusęs Lietuvos provincijos atstovas. Geras vaidintojas. Niekas negalėjo spėti, ant kiek akių jo sustota, Viengungis. Užsidares, pasižymėjo tvirta valia. Nerūkę, negėrė. Jeigu korta nepaėdavo, atsikėlęs nuo stalo nueidavo

miegoti. Niekuomet nėra daug prasišėjęs.

Azartingiausias iš visų buvo Merkys. Sužeistas prie Ilmenio ežero, baigė savo kareiviamą Vokietijoj. Nuimėdamas varines vielas šovinių gaminiui, sulaukė karo galo. Vaikinas, baigęs kelias klases, ieškojo draugystės tarp vokiečių. Cigaretės ir kavos pupelės darė stebuklus. Jo aistra buvo kortos ir merginos. Jeigu kokį vakarą jo nebuvo prie stalo, tai buvo aišku, kad jis pas Rosemarie ar Ilzė. O gal pas Lore.

Kada rotušės laikrodžis nušluodavo dvylika kartų, aludėms užsidarius, dainuodamas Unter der Laterne, atsiradavo dvidešimtmetis Simas. Gimęs Simanavičium, dėl patogumo buvo pavadintas Simu. Niekas nežinojo, kokio kilimo jis buvo, ką jis veikė karo metu. Kiekvieną kartą, pasakojant apie save, išeidavo kitokia istorija. Viena iš jų buvo, kad jis buvo SS parašiutininkas ir dalyvavo Kretos užėmime. Neįtikėtina. Kita istorija buvo, kad jis prieš karą repariravo į Vokietiją. Galėjo būti. Kaip ten bebūtų, visuomet po vidurnakčio pasirodydavo išilinksminės ir neidavo gulti nepaėmęs kortos. Nukirtęs banką, uždainuodavo „Erika“, prakirtęs, užbaigdavo dieną su „Edelweiss“.

Pilnam vaizdo sudarymui reikia paminti ir susirinkusius žiuovus. Jų skaičius priklausė nuo laiko. Naktiai gilejant, jų skaičius mažėjo. Tai buvo daugiausia pasyvūs žaidėjai. Jie prisidėdavo tik gerai kortai pasirodžius. Tarp jų buvo ir vyras, kuris gyveno su šeima atskirame kambaryje. Jis nelošė, bet sekė žaidimą iki galo. Stambaus sudėjimo, dviejų paauglių tėvas, apie 40 metų, visuomet su auliniais batais. Jeigu ne švelnus balsas, buvo galima manyti, buvus kariuomenės viršila. Vyrai kalbėjo, kad jis buvo užtikęs vokiečių karo lauko štabo kasą. Kad markių jam netrūko, rodė jo stropus supirkinėjimas amerikietišku doleriu. Jeigu kas prasišė, užstątes pas poną Gerviną (taip jis vadinosi) laikrodį, galėjo tęsti lošimą. Atsišėjęs galėjo atsipirkti užstąta už aukštesnę sumą. Ponas Gervinas priėmė viską: odinį portfelį, žiedą, aulinius batus, net ir geresnį lenktinį peilį. Kam reikėjo markių, Gervino lombardas išgelbėjo.

Įdomiausia buvo sekti Loki. Nors pavardė ir buvo lietuviška, bet pravardė Meška jam geriau tiko. Labai stambaus sudėjimo, galva jaugusi į pečius taip, kad sprando nebuvo matyti. Vyras bebaigęs penktąjį dešimtį, sakėsi buvęs kalviu. Nors buvo nuo Raseinių, bet kalbėjo kaip kaunietis. Neaiški šeimos padėtis ir nežinoma praeitis kėlė įtarimus. Rankose, kaip meškos letenose, pradingdavo visa kortų kaladė. Lošė apgalvotai ir be reikalo nerizikavo. Galima buvo spręsti, kad savo gyvenime yra ne vieną kartą laikęs kortas. Kietas iš prigimties, kietai ir lošė. Neturėjo draugų, bet jų ir neieškojo.

Viso ratelio pažiba buvo Laimužė. Dailiai sudėtas, gražių veido bruožų, šviesiaplaukis bernaitis buvo visų mėgiamas. Mažai kas žinojo jo tikrąją pavardę. Teturėjo tik 18 metų, bet buvo pergyvenęs nemažiau už kitus. Vien tik dėl šviesių plaukų išvengė sušaudymo. „Tai buvo mano laimužė“, — pasakojo jaunikai, kaip juos plechavičiukus vokiečiai skaičiavo mirčiais. Laimužė buvo šalia jo ir per didijį Dresdeno bombardavimą. Laimužė neapleisdavo jo ir mušant banką. Retai pralošdavo. Tiligentas buvo vilnietis nuo Eisiškių. Prieš 17 gimtadienį vokiečių pagautas, atvežtas Vokietijon darbams, ameri-

Positarimas Dainų šventės reikalais. Iš kairės: pirmininkas Vaclovas Momkus ir muzikos pirmininkė Dalia Viskontienė.
Nuotr. D. Kučėnienės

kiečių išvaduotas. Kuklus, paslaugus, mokąs pasirašyti ir kiek paskaityti. Vergavęs lenkams, prakaitą liejęs vokiečiams, negalėjo sutapti su tamintimi, kad neberekės pagarbai linkioti bet kokiam lenkui ar trauktis iš kelio ateinančiom vokiečiui. Kada jis pirmą kartą norėdamas pasakyti inteligentą, pasakė „tiligenta“, nuo to momento pats tapo Tiligentu. Patebėjęs jo savybes, pasidarė reikalingiausia asmenybė stovykloje. Prisiėjęs kam iš eilės valyti išvietę, Tiligentas tai atliko už kelias markes. Iskrauti atvežtus maisto produktus, kas padėjo, jei ne Tiligentas. Pritrūkus cigarečių, iš lenkų stovyklos atsiradavo Lucky Strike ar Pall Mall ir nakties viduryje. Jo paslaugos buvo atlygintos marke, kita. Nedrįso kortuoti, bet niekas jo ir nekvietė.

Iki pusiaunakčio beveik nie-

kas nemiegodavo. Vieni lošė, kiti apstoje sekė. Pinigai ėjo iš rankų į rankas. Prasišėjęs, vietoj pinigų, kirtu cigaretėms. Prakirtus cigaretes, padėtis vertė kreiptis į Gervino lombardą. Neretai vyrai pradėdavo skirstytis, aušros spinduliams skverbiantis pro spalvotus dūmų klode. Nerūkantieji buvo jau pripratę prie saldžiai kvėpiančių amerikietišku cigarečių kvapo. O jei jie nepriprato, tai turėjo priprasti, nes jų buvo mažuma.

Išlošusiems diena buvo sėkminga. Pralošusieji gulė į savo guolius, tikėdamiesi kitą dieną atsigriebti. Visiems sugulius, ponas Jonas, kaip tikras seniūnas, būdamas paskutinis, užgesindavo šviesą. Tamsoj eidamas prie savo lovos, įsakmiai pridurdavo: „Nebezdekite, vyrai, oras ir taip sugudės“.

Ištvermingai Mokytojai

A.†A.

EUGENIJAI BIELSKIENEI

mirus, užuojauta jos šeimai ir pažadas — jos darbas su lietuvių jaunimu — nežus!

*Dariaus ir Girėno ir
Čikagos Aukštesniosios Mokyklos
tėvų komitetai*

Brangiam Tėveliui

A.†A.

JUOZUI ARVYDUI

mirus, reiškiamė nuoširdžią užuojautą jo dukrai, mūsų draugijos narei DANUTEI ELSBERGIENEI ir jos šeimai.

*Lietuvos Dukterų draugija,
Melrose Parko skyrius*

A.†A.

PETRUI AUSIEJUI

mirus, velionio sūnų LINĄ, dukrą RITĄ su šeima, broli KIPRĄ su žmona, sesutes ANGELE, ALDONĄ, VITĄ su šeimomis giliai užjaučiame ir jūsų skausme esame su jumis.

Aga ir Kazys Rimai

JUOZO URBŠIO

Atsiminimai

redaguoti Pilypo Naručio, išleisti Tautos fondo su autoriaus nuotrauka, kai jis buvo nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministeris ir dabartinio, grįžusio iš ilgų metų kalinimo Sibire. Tai atsiminimai iš jo veiklos užsienio reikalų ministerijoje, santykių su nacių Vokietija ir Maskvos komunistine vyriausybe, kuri ultimatumu po ultimatumo okupavo Lietuvą ir visas Pabaltijio valstybes. Knyga gražiai išleista, 164 psl. Kaina su persiuntimu 9 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 64 centus valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 63rd St.
Chicago, IL 60629

Aiškiiai kalbėjo, aukso kalnus žadėjo, o kaip įtikino — Dievą apvylė ir velnią apgavo.
Liet. priežodis

Ar norite, kad žmonės gerai apie jus kalbėtų? Tai jūs patys apie save gerai nekalbėkite.
Bl. Pascal

Mylimai

A.†A.

GENUTEI BIELSKIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu, DONA-TUI, JŪRATEI ir MINDAUGUI su šeimomis reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime.

*Elena, Julija, Vytautas
ir Mikas Jurgaičiai
Viktorija ir Genius Ažuolai*

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS
LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Dainavos ansamblio kviečia visus mėgstančius ir norinčius dainuoti į ansamblio eiles. Pirmoji poatostoginė repeticija bus antradienį, rugsėjo 5 d., 7:30 v.v. Jaunimo centro 203 kambaryje. Visi laukiami.

x Prie Šv. Kazimiero kapinių įvažiavimo – 111 gt. ir Kostner Ave. miestas įtaisė raudonas šviesas. Žmonėms, važiuojantiems į kapines ir iš jų išvažiuojantiems yra patogumas, abi puses be pavojaus išsukti.

x Arvydas Juozaitis Santaros-Sviesos suvažiavime Tabor Farm, Sodus, Mich., rugsėjo 7-10 d. nagrinės „Teisingos visuomenės sampratą“.

x Bronius Juodelis viešėjo Lietuvoje ir sudarė ryšius su finansinėmis įstaigomis. Jis yra LB krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalams, tai ir ten tarėsi su įvairiomis kultūrinėmis institucijomis, kaip galėtų padėti Lietuvai finansais ir parama.

x Erikas Chilenskas, trečioji kartos Amerikos lietuvis, studijuojas Chicagos universitete politinius mokslus, šią vasarą dirbo internu senatoriaus Paul Simon istaigoje Washingtone. Šiose pareigose jis paruošė pagrindinę informaciją svarbiai rezoliucijai, kuri skelbia ateinančių metų vasario 16 dieną „Lithuanian Independence Day“. Rezoliucijos sponsorai yra Illinois senatoriai Simon ir Dixon. Rezoliucijos tekstas buvo pasiūstas visiems senato nariams, raginant juos prisidėti prie šio projekto įgyvendinimo. Grįžęs Chicagon tęsti studijas, šešių su puse metų aukštojo Erikas vėl įsijungė į „Neries“ krepšinio komandos eiles.

x Parduodami ligoonio kambario daiktai: elektrinė lova, vežiojama kėdė, vaikštukas, metalinė lazda, kilnojamas tualetas. Kreiptis: 964-0803. (sk)

x Priešmokyklinio amžiaus vaikų registracija į Vaikų Namelių mokyklėle bus rugsėjo 6 d. 7 v.v., 2743 W. 69 St., Chicago, IL. Įėjimas – per kiemą. Registracija įvyks tikrai tą vakarą. (sk)

Advokatas GINTARAS P. ČEPENAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. – 776-5162
14300 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 460-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. – 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS Vytis Lietuvosninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0800
Kasdien 9-6 val. vak.
Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą.

ADVOKATAS ALGIRDAS R. OSTIS
201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. 325-3157
Valandos pagal susitarimą

x Dr. Kazys Bobelis, Vliko valdybos pirmininkas, dalyvaus lietuvių krikščionių demokratų konferencijoje Chicagoje rugsėjo 2-3 dienomis. Konferencijos išvakarėse rugsėjo 1 dieną 7 val. vakare Jaunimo centre padarys pranešimą visuomenei apie paskutinius įvykius Lietuvos laisvinimo kovoje.

x Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo rengimo komitetas kviečia visus į rengiamą banketą. Banketas bus rugsėjo 16 d., šeštadienį, Lietuvių centre Lemonte. Pelnas bus skirtas atvykstančių iš Lietuvos priėmimo išlaidų dengimui.

x Kristijono Donelaičio lietuviščių mokyklų madų paroda bus lapkričio 5 d., sekmadienį, Jaunimo centre.

x Daiva Čišinskienė yra Vilniaus universiteto ansamblio kanklių grupės vadovė. „Margučio“ rengiami koncertai bus spalio 7, 8, 9 dienomis, Jaunimo centre. Bilietai gaunami Vaznelių parduotuvėje ir „Margučio“ raštinėje.

x Edvardas ir Anelė Pociai, Albina ir Jonas Martinkai, Chicago, Ill., norėdami paremti lietuvišką spaudą, išsigijo bilietus į „Draugo“ banketą, kuris bus rugsėjo 24 d. Martiniuke pokylių salėje.

x Dr. Antanas ir Aldona Lipskiai, Wood Dale, Ill., M. Kriščiūnienė, O'Fallon, Ill., ne kartą yra parėmę dienraštį didesniais aukomis, gražino laimėjimų šakneles su 50 dol. auka. Nuosirdus aciū.

x Kazimieras Sapetka, Waterbury, Conn., O. Jankevičiūtė, New York, N.Y., mūsų nuosirdus rėmėjai, garbės prumeratoriai, gražindami laimėjimų šakneles, pridėjo po 50 dol. auką. Labai dėkojame.

x Levutė Kriščiukaitienė su vyru Pranu Hartford, Conn., buvo atvykus į Chicago pas savo dukrą Onutę ir Reiner Schmid, lankėsi „Drauge“, pasirinko įvairių leidinių už didesnę sumą ir ta proga paukojo 25 dol. dienraščio stiprinimui. Nuosirdus aciū. L. Kriščiukaitienė jau daugelį metų remia „Draugą“ ir yra jo garbės prumeratorė.

x Dėmesio! Darbo Dienos savaitgalį, sekmadienį, rugsėjo mėn. 3 d., 8:30 v.v. (Mi. laikų) įvyks Jaunimo sąjungos, Čikagos skyriaus šokiai, VFW – American Legion salėje, New Buffalo, Michigan. Gros „Gintaro“ orkestras. Šokiai baigiasi 1:30 v.r. (Mi. laikų). Kaina: 5 dol. Informacijai skambinkite Svajonei Kerelytei, 781-1121, po 6:00 v. v. (sk)

x Dr. Vilija Kerelytė praneša, kad nuo šių metų rugsėjo 6 d. ji atidaro antrą kabinetą 6132 So. Kedzie Ave. Kabinetas – veikis trečiadieniais nuo 12 iki 7 val. vak. Skambinti tel. 778-6969 arba 246-4000. (sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX FIRST, Rimas Stankus, tel. 361-5950 arba 636-6169. (sk)

x Kargo visą laiką siunčiame į Vilnių arba į Maskvą praneša Romas Pukštys. Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 1-312-436-7772. (sk)

x Lietuvių šeima Vilniuje nori priimti amerikiečių lietuvių šeimą ar pavienį asmenį pasisvečiavimui Lietuvoje. Susikalba angliškai. Zenonas Kauspedas, 232057 Vilnius, Baltupio 57-24. Lithuania. (sk)

x Įdomi vakaronė bus rugsėjo 8 d., penktadienį, Jaunimo centro kavinėje. Tą vakarą turėsime progos susipažinti su kitu Dainavos ansambliu – Dainavos šokių ir dainų ansambliu iš Alytaus. Bus rodoma vaizdajuostė iš jų labai sėkmingų gastrolių North Carolinoje. Visas pelnas bus skiriamas Alytaus dainaviečiams. Visuomenė kviečiama dalyvauti.

x „Technikos Žodis“, Nr. 2, inžinierių ir architektų žurnalas, išėjo iš spaudos su gerais straipsniais ir informacija. Ypač geras straipsnis Bronės Lukšaitės-Kovienės „Postmodernizmas Amerikoje“, kur rašoma apie moderninius stilius. Taip pat gerai rašo Rimantas Žemaitaitis. „Technikos Žodis“ redaguoja Viktoras Jautokas su kolegija ir bendradarbiais.

x Audra Kubiliūtė, Chicago, Ill., jaunosios kartos „Draugo“ skaitytoja, bendradarbė, visuomenininkė, lankėsi „Drauge“ ir pasirinko įvairių leidinių už 143.05 dol.

x Izab. Malakauskas iš Watertown, Conn., gražino laimėjimų šakneles, pridėjo 22 dol. auką ir linki administracijai ir redakcijai geros sėkmės lietuviškam darbe. Nuosirdus aciū už auką ir linkėjimus.

x Antanas Kalvaitis, Ormond Beach, Fla., gražindamas laimėjimų šakneles, atsiuntė 30 dol. su tokiu priedu: „... jeigu mano bilietas laimėtu, tai skiriu „Draugui“. Nuosirdus aciū už auką ir gerus norus lietuviškai spaudai padėti.

x Kun. Antanas Bertasius, Peterson, N.J., „Draugo“ nuosirdus rėmėjas, gražindamas laimėjimų šakneles, pridėjo 60 dol. dienraščio stiprinimui. Labai dėkojame.

x Algirdas Karaitis, Gintaras Resort savininkas, Union Pier, Mich., Vincas Beresnevičius, Toronto, Ont., Kanada, Ona Jusys, Worcester, Mass., gražindami laimėjimų šakneles atsiuntė po 30 dol. auką. Nuosirdus aciū.

x Virginia Pervazas, J. ir J. Landfield, abu iš Chicago, Ill., L. Ramanauskas, Oak Lawn, Ill., K. Petrauskas, Rochester, N.Y., O. Junkeris, Melrose Park, Ill., Kostas Vaičiūnis, St. Petersburg Beach, Fla., Ada Skučas, West Palm Beach, Fla., gražino laimėjimų šakneles su 12 dol. auka. Nuosirdus aciū.

x Lietuva Parcel Service praneša, kad nuo rugpjūčio 1 d. vėl uždėtas maitis visiems maisto produktams. Vaistai ir vaikų drabužiai bei avalynė nemuituojami. Maisto produktai bus muituojami ir Lietuvoje, jei siųsite paprastu paštu patys. Siuntiniai siunčiami paštu nebuvo sulaukyti ir nieko bendro neturi su kargo (bagazu). Informacijai kreiptis: J. Juodvalkienė, 4457 S. Talman, Chicago, 60632, tel. 847-2614. (sk)

x JUOZAS BACEVIČIUS, namus parduoda greit. Įkainojimas – veltui. Skambinti Bell-Bace RE, tel. 778-2233. (sk)

x Jūsų pinigai į Lietuvą siunčiami per banką į „dolėrines“ parduotuves: tinka jūsų giminių apsipirkimui, automobiliams ir palikimams tvarkyti. Muito nėra. Romas Pukštys, Transpak, tel. 312-436-7772, namų tel. 312-430-4145. (sk)

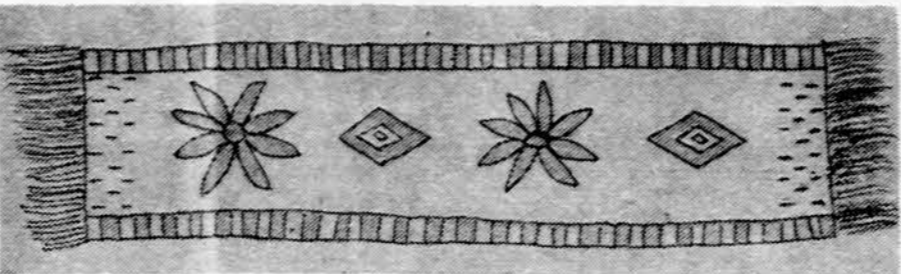
x Lietuvoje pageidaujama kosmetika labai žemomis kainomis! Pvz. 12 spalvų mažiau negu 2 dol. Įvairus pasirinkimas. Transpak, 2655 W. 69 St., tel. 312-436-7772. (sk)

Redaguoja J. Piacas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Fėrnynės ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicagos skyrius

Piešė Danutė Mikrutaitė, Dariaus Girėno lit. m-los 8 sk. mokinė.

VASARA

Atėjo vasara žalia. Pakvipo visos pievos. Pradėjo paukščiai vel čilbet – Žodžiu, atgijo viskas.

Pradėjo bitės dūgt visur Ir rinkti gelius nektarą. Pakvipo žemuogės visur Ir tuoj pradėjo sirpti.

Atėjo vasara, ar nematai, Ar negirdi jos skambesio audringo?

Lina Kalinauskaitė, 8 sk. mokinė iš Lietuvos.

VASAROS KELIONĖS

Šią vasarą aš skridau pats vienas per visą Ameriką. Pradėjau skristi iš San Diego į Dainavą. Ten vieną savaitę stovyklavau moksleivių ateitininkų stovykloje. Susitikau daug senų pažįstamų – draugų. Smagiai praleidau tą savaitę. Iš Dainavos skridau į New Jersey aplankyti senelį ir tetą Aldoną. Jie mane daug kur pavežėjo, nuvežė į New Yorką. Po savaitės praleistos rytuose, skridau į Chicago. Chicagoje praleidau dvi savaites pas močiutę. Nors oras buvo labai karštas, bet buvo smagu pamatyti dėdes, tetas, pusbrolius ir pusseseres, kurių aš ten daug turiu. Įdomu buvo pamatyti, kaip didmiestis pasikeitė nuo to laiko, kai aš ten gimiau. Mano močiutei buvo labai linksma mane pamatyti. Greit laikas prabėgo ir jau reikėjo išskristi atgal į San Diego. Grįžęs namo buvau išvargęs, bet labai patenkintas.

Aidas Skripkus, Los Angeles Šv. Kazimiero lit. m-los 10 sk. mokinys. (Jubiliejinis leidinys).

Lukas ir Domukas Gudinskai, naujoms mokslo metams artėjant, „Draugo“ knygyne apsirūpina lietuviškomis knygomis.

A. ŠKĖMOS „ŽVAKIDĖ“

Antanas Škėma parašė šią dramą, kad parodytų žmogaus neapykantą bei kerštą. Ši pasaka simboliškai sujungta su bibliška istorija apie Kainą ir Abelį.

Pasakojama apie du brolius, Kostą ir Antaną, kurie buvo skirtingų charakterių. Antanas su mamyte labai gražiai sugyveno. Mamytė jį glostė, globojo ir mylėjo. Kostas jautė, kad mamytė stengėsi jį mylėti, bet ištikrųjų nelabai mylėjo.

Kai Kostas užaugo ir grįžo namo, apskundė kleboną ir aštuoniolika kitų žmonių už meldimąsi bažnyčioje. Kostas labai pavydėjo savo broliui ir nutarė jį nužudyti. Nuvedė brolių į bažnyčią, kad pasimelstų. Kostas rankoje laikė žvakidę ir sakė broliui uždegsiąs žvakę, kad parodytų broliui jų abiejų susijungimą. Kai brolis nusisuko, Kostas jam sudavė per galvą su žvakide. Antanas tuoj mirė.

Neužilgo klebonas susitiko Kostą ir pasakė jam, kad jis amžinai kentės už šią nuodėmę, niekada negalės užmiršti ką padarė. Jo siela nebus išgelbėta, kai jis mirs. Taip ir įvyko. Kostas visą gyvenimą kentėjo, buvo napatentintas ir nelaimingas.

G. Udrys, Detroito „Žiburio“ aukšto lit. m-los mokinys. („Žiburio spinduliai“)

VORAS IR SKRUZDĖ

Piemenys, ganydami galvijus (gyvulius) valgė ir pritrupino duonos. Voras pagriebė vieną nukritusį trupinį ir bėgo pas Dievą, norėdamas apskusti piemenis, kad jie mėto duoną. Pamatė skruzdėlė netikusį vorą sumanymą, ir taip pat pradėjo bėgti pas Dievą, norėdama jam pasakyti, kad voras netiesą kalba. Bėgo skruzdėlė ir besiskubindama pertrūko perpus. Voras tuometu spėjo pribėgti prie Dievo ir sako jam:

– Dieve, piemenys mėto tavo duoną! Nebeduok jiems daugiau duonos!

– Dieve, voras netiesą sako! Piemenims netiesą duonos trupinėlis nukrito, o voras jį pagriebė.

Supyko Dievas ir kad šerė (mušė) vorui per nugarą pagaliu, net kupra jam išsoko. Taigi voras nuo to laiko ir vaikščioja su kupra. Pertrūkusią skruzdėlę Dievas vėl sulipdė. Vienok atsitikusios jai nelaimės žymė pasiliko, ji ligi šios dienos bėgėja persmaugta. (Užrašė O. Tamošauskaitė iš Vabalninko apylinkės).

PALYGINIMAI

Angelas. 1. Visi kaip angelai balti. 2. O rūmuose viešpatuoja kunigaikštienė, graži kaip angelas. 3. Jūs tas vaikutis toks gražus, kaip anuolikas (angelukas). 4. Gražus lyg angelukas, piktas lyg velniukas. 5. Gražūs vaikeliai, kaip Dievo aniolėliai (angelėliai). 6. Esu blaivus kaip aniolas (angelas). 7. Geras kaip angelas. 8. Išsoko kaip angelas iš jaujos (netikėtai, staiga). 9. Globoja kaip Angelas sargas mažą vaikelį. 10. Atsida- vęs kaip Dievui angelas. 11. Balta kaip kumelių angelas (pajuokiančiai).

IS KIAUŠINIŲ IŠPERĖTI VAIKAI PO PASAULI KELIAUJA

(Konkursinė lietuvių liaudies pasaka)

Kartą gyveno senas žmogus. Jis nuėjo į mišką gluosnio kirsti. Priėjus prie to gluosnio, iš drėvės išlėkė antis. Žmogus gluosnio drėvėje rado keturis kiaušinius. Jis juos parsinešė namo. Tada nuėjo pas poną paklausti, ką jis turi su tais keturiais kiaušiniams daryti. Ponas jam patarė nusipirkti peryklą ir į ją įdėti tuos kiaušinius.

Tą peryklą visą laiką sildė ir perėjo kiaušinius. Po kiek laiko iš kiaušinių išsirito keturi vaikai, visi sūnūs. Žmogus išėjo dirbti, kad tuos vaikus galėtų užauginti. Po eilės metų vaikai užaugo dideli. Jie pradėjo dirbti. Per dieną pripjauna daug šieno, sukrauna į kupetas, o rytą atsikėlę neberanda. Jauniausias sūnus sako, vienas iš mūsų turi būti šeimininkas. Kiti broliai jauniausiąjį paskiria būti šeimininku.

Tada jauniausias brolis nuėjo į mišką, prisikirto žilvičių, juos visų suvijo ir padarė iš jų bizūną. Tada naktį išėjo šieno saugoti. Apie vidurnaktį atlekė kumelė su keturiais kumeliukais. Visi pradėjo šieną est. Kai visas kupetas suėdė, priėjo prie tos kupetas, kurioje buvo pasislėpęs šeimininkas. Jis išsoko iš kupetos ir užsoko ant kumelės. Kumelė pakilo į padanges ir pradėjo šeimininką nešti. Šeimininkas su bizūnu sudavė kumelę per galvą. Kumelė paklausė, ko jis nori. Šeimininkas atsakė, kad jis nori tų keturių kumeliukų. Kumelė jam leido kumeliukus pasiimti. Tada šeimininkas užsėdo ant vieno ir jojo namo, o kiti trys sekė iš paskos. Namuose visus pabalnojo ir visi keturi vaikai (dabar jau dideli), išėjo nuotykių iškoti.

(Bus daugiau)

Klausimai: 1. Ką senas žmogus atrado miške? 2. Kas iš jų pasidarė? 3. Kas atėjo šieno est? 4. Ką jauniausias brolis gavo? 5. Ką visi broliai nutarė daryti?

Žodynas: 1. Gluosnis, 2. drėvė, 3. perykla – perėti, 4. išsiristi, 5. kupeta, 6. žilvitis, 7. kumelė – kumeliukas, 8. suvyti (suvijo), 9. paskirti (paskiria), 10. bizūnas, 11. pabalnoti, 12. iš paskos.

Gramatika: Duotos daiktavardžių ir būdvardžių įvairių linksnių galūnės kartu su priegasomis: ys, am, ame, ui, esnis, iausia, uje, esnė. Parašykite, kurios galūnės yra daiktavardžių ir kurios yra būdvardžių. Parašykite po pavyzdį (pilną žodį).

Šio konkurso taisyklės yra išspausdintos „Draugo“ 134 numeryje.

Piešė Lina Grigaitytė

ASILAS

– Tėte, – klausia berniukas zoologijos sode, – juk vadinti ką nors asilu yra įžeidimas. Ar asilai žino, kad juos taip vadina-me?